

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ГРОШІ ТА КРЕДИТ

Робоча програма
для студентів спеціальностей
051 "Економіка", 071 "Облік і оподаткування",
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
першого (бакалаврського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017

УДК 336.7(07.034)

Г89

Укладачі: О. М. Колодізєв

О. І. Омельченко

О. Р. Яременко

Затверджено на засіданні кафедри банківської справи.

Протокол № 1 від 25.08.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Гроші та кредит : робоча програма для студентів спеціальностей 051 "Економіка", 071 "Облік і оподаткування", 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. О. М. Колодізєв, О. І. Омельченко, О. Р. Яременко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 87 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних, лабораторних та семінарських занять, матеріали для закріплення знань (завдання для самостійної роботи, контрольні запитання), методичні рекомендації щодо оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальностей 051 "Економіка", 071 "Облік і оподаткування", 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 336.7(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

Економічний розвиток країни у сучасних трансформаційних умовах на етапі глобалізації фінансових відносин, викликає об'єктивну необхідність підготовки фахівців нового типу, які зможуть поєднати глибокі теоретичні знання сутності і проблем використання грошей, механізмів та інструментів регулювання грошового обігу, кредитних відносин з практичними навичками аналізу й оцінки ефективності грошової і фінансово-кредитної політики. Невизначеність політичної ситуації в Україні, усвідомлення нагальної потреби в проведенні реальних економічних реформ, накопичення власного досвіду та вивчення світової практики надають можливість кардинально змінити підходи до розв'язання проблем грошово-кредитного регулювання. Постала необхідність з урахуванням особливостей етапу економічного розвитку України систематизувати накопичений досвід, виявити основні тенденції та закономірності грошово-кредитного регулювання, чітко визначитися у виборі методів та інструментів обґрунтування теоретичних і практичних засад формування перспектив розвитку монетарної політики в Україні.

Навчальна дисципліна "Гроші та кредит" є базовою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеню "бакалавр" спеціальностей: "Економіка", "Облік і оподаткування", "Фінанси, банківська справа та страхування" для всіх форм навчання. Вона має на меті надати майбутнім фахівцям теоретичну базу, необхідну для подальшого оволодіння ними дисциплінами професійної підготовки. Дисципліна "Гроші та кредит" пов'язана з іншими економічними дисциплінами: "Мікроекономіка", "Макроекономіка", "Статистика", "Фінанси".

Програму навчальної дисципліни розроблено відповідно до вимог стандарту вищої освіти на базі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра. Враховано рекомендації щодо компетентнісно-орієнтованого підходу до навчального процесу.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни "Гроші та кредит" є самостійна робота студентів з економічною літературою, нормативними актами та статистичними довідниками.

1. Опис навчальної дисципліни

Спеціальність 051 "Економіка"

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: для денної форми навчання – 4 (для заочної – 5)	Галузь знань 05 "Соціальні та поведінкові науки"	Базова	
Змістових модулів – 4	Спеціальність 051 "Економіка" Спеціалізація "Прикладна економіка", "Економічна статистика"	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин: для денної форми навчання – 144 (для заочної – 180)		3-й	4-й
		Семестр	
		6-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 5	Освітній ступінь: "Бакалавр"	Лекції	
		30 год	16 год
		Практичні	
		30 год	16 год
		Самостійна робота	
		84 год	148 год
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 71 %;
для заочної форми навчання – 22 %.

Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"
спеціалізація "Облік і аудит"

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: для денної форми навчання – 5 (для заочної – 4)	Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"	Базова	
	Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"		
Змістових модулів – 2	Спеціалізація "Облік і аудит"	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150 (для заочної – 120)		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: "Бакалавр"	Лекції	
		30 год	8 год
		Практичні, семінарські	
		30 год	4 год
		Самостійна робота	
		90 год	108 год
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 67 %;
для заочної форми навчання – 11 %.

**Спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
спеціалізація "Фінанси і кредит" для студентів зі скороченим
терміном навчання**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"	Базова	
	Спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"		
Змістових модулів – 4	Спеціалізація "Фінанси і кредит"	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
Семестр			
5-й		5-й	
Загальна кількість годин – 180			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 (4); самостійної роботи студента – 6 (7)	Освітній ступінь: "Бакалавр"	Лекції	
		30 год	12 год
		Практичні, семінарські	
		28 год	12 год
		Лабораторні	
		16 год	–
		Самостійна робота	
		106 год	156 год
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 70 %;
- для заочної форми навчання – 15 %.

Спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: для денної форми навчання – 5 (для заочної – 6)	Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"	Базова	
	Спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"		
Змістових модулів – 4	Спеціалізація "Фінанси і кредит" "Банківська справа"	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150 (для заочної – 180)		2-й	2-й і 3-й
			Семестр
		3-й	3-й і 5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5; самостійної роботи студента – 6	Освітній ступінь: "Бакалавр"	Лекції	
		30 год	24 год
		Практичні, семінарські	
		18 год	20 год
		Лабораторні	
		16 год	–
		Самостійна робота	
		86 год	136 год
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 74 %;
- для заочної форми навчання – 32 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у студентів системи базових знань з теорії і практики використання грошей та кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку як теоретичної основи державної монетарної політики і розвитку банківської справи.

Для досягнення мети поставлені такі **завдання**:

розвиток у студентів здатності визначати специфіку організації грошових відносин на трансформаційному етапі розвитку економіки;

розвиток у студентів здатності до управління грошовими потоками.

Предметом навчальної дисципліни є грошова і банківська системи як центральні ланки інфраструктури грошового ринку.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних та лабораторних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до трансфертної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

сутність понятійного апарату у банківській сфері;

особливості діяльності фінансових установ;

інструменти управління грошовими потоками;

нормативно-правове забезпечення організації готівкових та безготівкових розрахунків;

сутність типів грошово-кредитної політики залежно від зміни кон'юнктури ринку;

роль і значення фінансово-кредитних установ у розвитку економіки;

сучасні вимоги до банківських продуктів;

специфіку організації та діяльності фінансово-кредитних установ в Україні;

вміти:

проводити аналіз грошей як товару особливого роду, визначати чинники впливу на попит та пропозицію грошей;

визначати ефективність процесу використання різних форм грошей на економіку країни на окремих етапах;

аналізувати сектори грошового ринку та роботу суб'єктів, які на них діють;

характеризувати доцільність використання певних інструментів монетарного впливу на грошово-кредитну політику держави;

оцінювати стан грошового обігу від давнини до сьогодення;

проводити розрахунки величини та динаміки грошових агрегатів;

оформляти безготівкові платіжні документи;

складати графіки погашення кредиту, проводити нарахування відсотків за вкладами з урахуванням інфляційних процесів;

аналізувати документи, що регламентують роботу банків;

аналізувати та оцінювати стан банку згідно виконання економічних нормативів.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1. Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в табл. А.1 додатка А.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності	Тема	Методи контролю сформованості компетентностей
1	2	3	4	5
СК*1	Здатність визначати специфіку організації грошових відносин на трансформаційному етапі розвитку економіки	Знати сутність понятійного апарату у банківській сфері	Тема 1. Сутність і функції грошей	Експресопитування
		Розуміти багатоглибкість грошових відносин та шляхів їх реалізації	Тема 4. Грошові системи	Експресопитування, тестові завдання

1	2	3	4	5
		Аналізувати гроші як товар особливого роду, визначати чинники впливу на попит та пропозицію грошей	Тема 1. Сутність і функції грошей. Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика	Поточні контрольні роботи, ситуаційні завдання
		Аналізувати сектора грошового ринку та роботу суб'єктів, які на них діють	Тема 3. Грошовий ринок	Кейси, презентація
		Визначати ефективність використання різних форм грошей на економіку країни	Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки. Тема 8. Роль грошей у ринковій економіці	Ситуаційні завдання
СК 2	Здатність до управління грошовими потоками	Знати інструменти управління грошовими потоками	Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки. Тема 5. Інфляція та грошові реформи	Фронтальні опитування
		Розуміти сутність типів грошово-кредитної політики в залежності від зміни кон'юнктури ринку	Тема 6. Валютний ринок і валютні системи. Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика	Есе, гра у групах
		Уміти характеризувати доцільність використання певних інструментів монетарного впливу на грошово-кредитну політику	Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика. Тема 9. Теорія грошей	Експрес опитування

Закінчення табл. 2.1

1	2	3	4	5
		Уміти проводити розрахунки величини та динаміки грошових агрегатів	Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки.	Ситуаційні завдання
		Уміти оцінювати стан грошового обігу від давнини до сьогодення	Тема 4. Грошові системи. Тема 9. Теорія грошей	Ситуаційні завдання, презентація
СК 3	Здатність до співпраці з фінансово-кредитними установами	Розуміти роль і значення фінансово-кредитних установ в розвитку економіки	Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку. Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	Тестові завдання
		Знати сучасні вимоги до банківських продуктів	Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	Експрес опитування
		Уміти складати графіки погашення кредиту, проводити нарахування відсотків за вкладками з урахуванням інфляційних процесів	Тема 12. Теоретичні засади процента	Ситуаційні завдання
		Уміти оформляти кредитні та депозитні договори	Тема 10. Сутність і функції кредиту. Тема 11. Форми, види і роль кредиту	Ситуаційні завдання, кейси
		Уміти аналізувати документи, що регламентують роботу банків	Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління	Ситуаційні завдання, кейси

* Спеціальна компетентність

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг і модель грошового ринку

Тема 1. Сутність і функції грошей

1.1. Походження грошей.

Предмет і завдання дисципліни "Гроші та кредит". Місце дисципліни в загальноекономічній підготовці економістів. Концепції походження грошей (раціоналістична та еволюційна).

1.2. Сутність грошей. Гроші як гроші і гроші як капітал.

Гроші як загальний еквівалент і ліквідний актив як форма прояву суспільних відносин. Портфельний підхід до визначення сутності грошей.

1.3. Форми грошей та їх еволюція.

Натурально-речові форми грошей, причини та механізм їх еволюції від звичайних товарів до цінних металів (еволюція повноцінних грошей).

1.4. Функції грошей та їх еволюція.

Функції грошей у національному обороті, у сферах скарбничих нагромаджень і міжнародному товарно-грошовому обороті. Функція міри вартості, її суть, сфера використання.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

2.1. Сутність та економічна основа грошового обігу.

Поняття грошового обігу. Загальна схема грошового обігу на мікро- та макрорівні. Характерні ознаки грошового обігу.

2.2. Модель грошового обігу. Грошові потоки та їх балансування.

Модель сукупного грошового обігу. Канали надходження грошей. Безготівковий грошовий обіг, його принципи.

2.3. Маса грошей в обороті. Грошові агрегати та грошова база.

Грошова маса: сутність, склад та фактори зміни обсягу й структури. Первинна емісія Центрального банку.

2.4. Швидкість обігу грошей та закон грошового обігу.

Швидкість обігу грошей, її сутність, порядок визначення, фактори впливу та роль у макроекономічній стабілізації.

Тема 3. Грошовий ринок

3.1. Сутність та особливості функціонування грошового ринку.

Сутність, особливості функціонування та інструменти грошового ринку.

3.2. Інституційна модель грошового ринку.

Системна структуризація грошового ринку за окремими критеріями. Характеристика та взаємозв'язок окремих сегментів ринку та інструментів. Канали прямого й опосередкованого фінансування.

Тема 4. Грошові системи

4.1. Сутність, призначення та структура грошової системи.

Економічна сутність грошової системи, її призначення та місце в економічній системі. Основоположні елементи грошових систем.

4.2. Види грошових систем та їх еволюція.

Класифікація типів грошових систем. Грошові системи ринкового та неринкового типу. Грошові системи відкритого та закритого зразка.

Змістовий модуль 2

Принципи організації та моделі побудови валютних систем, грошово-кредитна політика на сучасному етапі

Тема 5. Інфляція та грошові реформи

5.1. Сутність, види та закономірності розвитку інфляції.

Соціально-економічна сутність інфляції. Види інфляції, їх вплив на виробництво, зайнятість, життєвий рівень населення.

5.2. Головні причини та наслідки інфляції.

Причини інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Основні показники вимірювання інфляції.

5.3. Сутність та види грошових реформ, особливості їх проведення в Україні.

Грошові реформи та інфляція. Класифікація грошових реформ.

Тема 6. Валютний ринок і валютні системи

6.1. Сутність валюти та валютних відносин. Конвертованість валюти. Валютний курс.

Валюта як грошова одиниця, грошовий знак і міжнародна розрахункова одиниця. Поняття валютних відносин.

6.2. Валютний ринок. Види операцій на валютному ринку.

Валютний ринок: суть і структура, чинники, що визначають кон'юнктуру валютного ринку. Об'єкти та суб'єкти валютного ринку, фактори, що впливають на кон'юнктуру валютного ринку.

6.3. Валютні системи та валютна політика.

Поняття та призначення валютних систем. Основні складові елементи національної валютної системи за їх призначенням.

6.4. Платіжний баланс і золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання.

Платіжний баланс: сутність, структура та роль у механізмі валютного регулювання. Джерела формування золотовалютних резервів.

6.5. Світова та міжнародні валютні системи.

Характеристика сучасної валютної системи та роль міжнародного валютного фонду в її функціонуванні.

Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика

7.1. Механізм формування попиту та пропозиції грошей.

Попит на гроші: сутність, цілі та мотиви попиту на гроші. Пропозиція грошей, її сутність, особливості формування та чинники зміни.

7.2. Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку.

Графічна модель грошового ринку. Рівновага попиту і пропозиції та фактори, що її визначають. Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку.

7.3. Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти.

Суть та цілі грошово-кредитної політики. Інструменти грошово-кредитного регулювання.

Тема 8. Роль грошей у ринковій економіці

8.1. Специфіка функціонування грошей на етапі становлення ринкових відносин.

Історичні традиції державотворення і формування національної грошової системи та грошової одиниці в Україні. Трансформуюча роль держави в створенні грошей.

8.2. Роль і призначення грошей в економіці країни з вирішення завдання стабілізації економіки та забезпечення її сталого розвитку.

Грошово-кредитне регулювання економіки країни як один з інструментів стабілізації економіки.

8.3. Підвищення ефективності економічних процесів за рахунок застосування новітніх механізмів використання грошей та їх функціонального призначення на етапі розвитку інтеграційних процесів та глобальних перетворень світової економіки.

Новітні механізми використання грошей в умовах розвитку інтеграційних процесів.

Змістовий модуль 3

Роль і місце кредиту в соціально-економічному просторі

Тема 9. Теорія грошей

9.1. Класична кількісна теорія грошей, її основні постулати.

Існуючі теорії розвитку грошових відносин. Абстрактна теорія грошей, її види та постулати. Неокласичний варіант теорії грошей.

9.2. Сучасний монетаризм як напрям розвитку кількісної теорії грошей.

Особливості монетаристських трактувань ролі держави в регулюванні економіки.

Тема 10. Сутність і функції кредиту

10.1. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту.

Загальні передумови виникнення кредитних відносин. Суб'єкти й об'єкти кредитних відносин.

10.2. Необхідність та сутність кредиту. Роль кредиту в розвитку економіки.

Кредитна система як провідний елемент інфраструктури грошового ринку, її складові елементи.

Тема 11. Форми, види і роль кредиту

11.1. Форми, види та функції кредиту.

Форми кредиту. Класифікація видів кредиту. Основні функції кредиту. Економічні межі кредиту, причини й наслідки їх порушення.

11.2. Характеристика основних видів кредиту.

Характеристика банківського кредиту. Характеристика комерційного кредиту та його видів. Різниця між банківським та комерційним кредитом. Характеристика іпотечного кредиту.

Тема 12. Теоретичні засади процента

12.1. Позичковий процент.

Сутність позичкового проценту, його функції та чинники, що впливають на рівень процента. Простий і складний процент. Різниця між процентом та процентною ставкою.

12.2. Проценти за цінними паперами.

Доходність облігацій. Доходність акцій. Доходність похідних цінних паперів.

Змістовий модуль 4

Система фінансового посередництва на етапі глобалізації фінансових відносин

Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку

13.1. Сутність, призначення і види фінансового посередництва.

Фінансові посередники як суб'єкти грошового ринку. Порівняльна характеристика банків та небанківських фінансово-кредитних установ.

13.2. Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Функції банків.

Становлення банківської системи, місце банків на грошовому ринку. Функції та роль банків. Особливості розвитку й побудови дворівневої банківської системи в Україні.

13.3. Небанківські фінансово-кредитні установи.

Небанківські фінансово-кредитні установи, їх види та особливості функціонування в Україні. Страхові компанії, сутність і форми організації.

Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

14.1. Поняття, призначення та класифікація комерційних банків.

Особливості становлення та розвитку комерційних банків в Україні. Класифікація комерційних банків.

14.2. Операції комерційних банків, їх класифікація та загальна характеристика.

Пасивні операції банків. Активні операції банків. Інвестиційна та фінансова діяльність комерційного банку в Україні.

Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління

15.1. Центральні банки, їх походження, призначення, функції та операції.

Національний банк України як головна ланка національної кредитної системи, емісійний центр, банк банків, орган регулювання стабільності грошової системи і забезпечення економічного зростання країни за допомогою грошово-кредитних методів стимулювання.

15.2. Контроль та аудит у центральному банку.

Основні цілі та структура контролю в Центральному банку. Організація нагляду Національного банку України за діяльністю комерційних банків.

Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною

16.1. Міжнародні валютно-кредитні установи та їх призначення.

Поняття валютно-кредитної установи. Міжнародний валютний фонд (МВФ) і його діяльність в Україні. Світовий банк. Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР).

16.2. Регіональні валютно-кредитні установи.

Поняття регіональних валютно-кредитних установ. Європейський банк реконструкції та розвитку.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її змістових модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного, регулярного і ґрунтовного опрацювання змістових модулів.

Змістовий модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з чотирьох змістових модулів для спеціальностей 051 "Економіка" та 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" та двох – для спеціальності 071 "Облік та оподаткування" (табл. 4.1 – 4.4).

Таблиця 4.1

**Структура залікового кредиту навчальної дисципліни
спеціальність 051 "Економіка"**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекційні	практичні	самостійна робота		лекційні	практичні	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг і модель грошового ринку								
<i>Тема 1. Сутність і функції грошей</i>	9	2	2	5	11	1	1	9
<i>Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки</i>	9	2	2	5	11	1	1	9
<i>Тема 3. Грошовий ринок</i>	9	2	2	5	11	1	1	9
<i>Тема 4. Грошові системи</i>	9	2	2	5	11	1	1	9
Разом за змістовим модулем 1	36	8	8	20	44	4	4	36
Змістовий модуль 2. Принципи організації та моделі побудови валютних систем, грошово-кредитна політика на сучасному етапі								
<i>Тема 5. Інфляція та грошові реформи</i>	9	2	2	5	11	1	1	9
<i>Тема 6. Валютний ринок і валютні системи</i>	9	2	2	5	11	1	1	9
<i>Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика</i>	3	1	1	1	11	1	1	9
<i>Тема 8. Роль грошей у ринковій економіці</i>	3	1	1	1	11	1	1	9
Разом за змістовим модулем 2	24	6	6	12	44	4	4	36

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 3. Роль і місце кредиту в соціально-економічному просторі								
Тема 9. Теорія грошей	9	2	2	5	10	1	1	8
Тема 10. Сутність і функції кредиту	9	2	2	5	10	1	1	8
Тема 11. Форми, види і роль кредиту	9	2	2	5	10	1	1	8
Тема 12. Теоретичні засади процента	9	2	2	5	10	1	1	8
Разом за змістовим модулем 3	36	8	8	20	40	4	4	32
Змістовий модуль 4. Система фінансового посередництва на етапі глобалізації фінансових відносин								
Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку	9	2	2	5	10	1	1	8
Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	9	2	2	5	10	1	1	8
Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління	10	2	2	6	11	1	1	9
Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	11	2	2	7	11	1	1	9
Разом за змістовим модулем 4	39	8	8	23	42	4	4	34
Підготовка до іспиту	9	–	–	9	10	–	–	10
Усього годин за модулями	144	30	30	84	180	16	16	148

Таблиця 4.2

**Структура залікового кредиту навчальної дисципліни
071 "Облік і оподаткування"**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекційні	практичні	самостійна робота		лекційні	практичні	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг і модель грошового ринку								
Тема 1. Сутність і функції грошей	12	4	2	6	8	0,5	0,5	7
Тема 2. Грошовий обіг і грошова маса	19	4	4	11	8,5	1	0,5	7
Тема 3. Грошовий ринок	10	2	2	6	8	1	–	7
Тема 4. Грошові системи	9	2	2	5	7,5	0,5	–	7

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 5. Інфляція та грошові реформи	10	2	2	6	8,5	1	0,5	7
Тема 6. Валютний ринок і валютні системи	18	4	4	10	8,5	1	0,5	7
Разом за змістовим модулем 1	78	18	16	44	49	5	2	42
Змістовий модуль 2. Роль і місце кредиту в соціально-економічному просторі								
Тема 7. Теорія грошей	9	2	2	5	8,5	0,5	–	8
Тема 8. Сутність і функції кредиту	9	2	2	5	9	0,5	0,5	8
Тема 9. Фінансові посередники	10	2	2	6	9	0,5	0,5	8
Тема 10. Центральний банк	9	2	2	5	9	0,5	0,5	8
Тема 11. Комерційні банки	10	2	2	7	9	0,5	0,5	8
Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи	12	2	4	6	8,5	0,5	–	8
Разом за змістовим модулем 2	60	12	14	34	53	3	2	48
Підготовка до іспиту	12	–	–	12	18	–	–	18
Усього годин за модулями	150	30	30	90	120	8	4	108

Таблиця 4.3

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" зі скороченим терміном навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	усього	у тому числі				усього	у тому числі		
		лекційні	практичні	лабораторні	самостійна робота		лекційні	практичні	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг і модель грошового ринку									
Тема 1. Сутність і функції грошей	8	2	1	2	3	10	1	1	8
Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки	6	2	1	–	3	10	1	1	8
Тема 3. Грошовий ринок	12	2	2	2	6	10	1	1	8

Закінчення табл. 4.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Тема 4. Грошові системи	10	2	2	–	6	9	0,5	0,5	8
Разом за змістовим модулем 1	36	8	6	4	18	39	3,5	3,5	32
Змістовий модуль 2. Принципи організації та моделі побудови валютних систем, грошово-кредитна політика на сучасному етапі									
Тема 5. Інфляція та грошові реформи	12	2	2	2	6	9	0,5	0,5	8
Тема 6. Валютний ринок і валютні системи	22	4	4	2	12	10	1	1	8
Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика	5	1	1	–	3	9	0,5	0,5	8
Тема 8. Роль грошей у ринковій економіці	5	1	1	–	3	9	0,5	0,5	8
Разом за змістовим модулем 2	44	8	8	4	24	37	2,5	2,5	32
Змістовий модуль 3. Роль і місце кредиту в соціально-економічному просторі									
Тема 9. Теорія грошей	12	2	2	2	6	10	0,5	0,5	9
Тема 10. Сутність і функції кредиту	10	2	2	–	6	10	0,5	0,5	9
Тема 11. Форми, види і роль кредиту	12	2	2	2	6	10	0,5	0,5	9
Тема 12. Теоретичні засади процента	10	2	2	–	6	11	1	1	9
Разом за змістовим модулем 3	44	8	8	4	24	41	2,5	2,5	36
Змістовий модуль 4. Система фінансового посередництва на етапі глобалізації фінансових відносин									
Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку	12	2	2	2	6	10	0,5	0,5	9
Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	10	2	2	–	6	11	1	1	9
Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління	13	1	1	2	9	11	1	1	9
Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	5	1	1	–	3	11	1	1	9
Разом за змістовим модулем 4	40	6	6	4	24	43	3,5	3,5	36
Підготовка до іспиту	16	–	–	–	16	20	–	–	20
Усього годин за модулями	180	30	28	16	106	180	12	12	156

**Структура залікового кредиту навчальної дисципліни
спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	усього	у тому числі				усього	у тому числі		
		лекційні	практичні	лабораторні	самостійна робота		лекційні	практичні	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг і модель грошового ринку									
<i>Тема 1. Сутність і функції грошей</i>	8	2	1	2	3	11	1	2	8
<i>Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки</i>	6	2	1	–	3	12	2	2	8
<i>Тема 3. Грошовий ринок</i>	11	2	1	2	6	12	2	2	8
<i>Тема 4. Грошові системи</i>	6	2	1		3	10	1	1	8
Разом за змістовим модулем 1	31	8	4	4	15	45	6	7	32
Змістовий модуль 2. Принципи організації та моделі побудови валютних систем, грошово-кредитна політика на сучасному етапі									
<i>Тема 5. Інфляція та грошові реформи</i>	11	2	1	2	6	10	2	1	7
<i>Тема 6. Валютний ринок і валютні системи</i>	11	2	1	2	9	11	2	2	7
<i>Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика</i>	5	2	1	–	2	11	2	2	7
<i>Тема 8. Роль грошей у ринковій економіці</i>	3	1	1	–	1	9	1	1	7
Разом за змістовим модулем 2	33	7	4	4	18	41	7	6	28
Змістовий модуль 3. Роль і місце кредиту в соціально-економічному просторі									
<i>Тема 9. Теорія грошей</i>	11	2	1	2	6	9	1	1	7
<i>Тема 10. Сутність і функції кредиту</i>	6	2	1	–	3	9,5	2	0,5	7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Тема 11. Форми, види і роль кредиту</i>	11	2	1	2	6	9,5	2	0,5	7
<i>Тема 12. Теоретичні засади процента</i>	10	2	2	–	6	11	2	1	8
Разом за змістовим модулем 3	38	8	5	4	21	39	7	3	29
Змістовий модуль 4. Система фінансового посередництва на етапі глобалізації фінансових відносин									
<i>Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку</i>	11	2	1	2	6	9	1	1	7
<i>Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків</i>	10	2	2	–	6	10	1	1	8
<i>Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління</i>	8	2	1	2	3	10	1	1	8
<i>Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною</i>	5	1	1	–	3	10	1	1	8
Разом за змістовим модулем 4	34	7	5	4	18	39	4	4	31
Підготовка до іспиту	14	–	–	–	14	16	–	–	16
Усього годин за модулями	150	30	18	16	86	180	24	20	136

5. Теми семінарських занять

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1; 5.2), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію. В табл. 5.2 подано інформацію для спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" та спеціальності 072.23 "Фінанси, банківська справа та страхування" зі скороченим терміном навчання Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів із даної навчальної дисципліни.

**Плани семінарських занять
071 "Облік і оподаткування"**

Назва теми та програмні питання	Кількість годин	Література
1	2	3
<i>Тема 1.</i> Сутність і функції грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Розвиток еволюції повноцінних та неповноцінних грошей	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9; 11]
<i>Тема 2.</i> Грошовий обіг і грошові маса. Характеристика сучасних засобів платежів, які використовуються в Україні	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 3.</i> Грошовий ринок. Ринок цінних паперів та його класифікація. Грошові моделі попиту та пропозиції на грошовому ринку	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 4.</i> Грошові системи. Типи грошових систем та їх класифікація	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 5.</i> Інфляція та грошові реформи. Вплив інфляції на виробництво, зайнятість, життєвий рівень населення. Грошові реформи: поняття, цілі та види	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 6.</i> Валютний ринок і валютні системи. Валютний курс та конвертованість валют. Валютний ринок та механізм його регулювання. Паритет купівельної спроможності валют. Валютні операції	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 7.</i> Теорія грошей. Кембриджська та монетаристська теорії грошей у поглядах на грошово-кредитну політику	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 8.</i> Сутність, функції та форми кредиту. Теорія кредиту. Сучасні форми та види кредиту і сфера їх використання. Розвиток кредитних відносин між позичальником та банком	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 9.</i> Фінансові посередники грошового ринку. Небанківські фінансово-кредитні установи в Україні Загальна схема фінансового посередництва	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 10]

1	2	3
<i>Тема 10.</i> Комерційні банки. Послуги комерційних банків. Комерційні банки: походження, класифікація, види, права та обов'язки. Операції комерційних банків	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 10]
<i>Тема 11.</i> Центральний банк. НБУ права, обов'язки, функції, операції. Контроль та аудит у НБУ. Грошово-кредитна політика НБУ	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 12.</i> Міжнародні фінансово-кредитні установи. Характеристика міжнародних та регіональних установ	1	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 9; 11]
Разом годин за змістовими модулями	12	

Таблиця 5.2

**Плани семінарських занять
спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"**

Назва теми та програмні питання	Кількість годин		Література
	072	072.23	
1	2	3	4
<i>Тема 1.</i> Сутність і функції грошей. Характеристика причин, що зумовили демонетизацію золота	1	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 11]
<i>Тема 2.</i> Грошовий обіг і грошові потоки. Структурні елементи грошового ринку та їх взаємозв'язок	0,5	0,5	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9]
<i>Тема 3.</i> Грошовий ринок. Сучасна грошово-кредитна політика в Україні	0,5	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 4.</i> Грошові системи. Характеристика грошової системи	1	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 5.</i> Інфляція та грошові реформи. Особливості інфляційного процесу в Україні	0,5	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 6.</i> Валютний ринок і валютні системи. Характеристика функцій валютних ринків та видів операцій, що виконуються на них	0,5	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]

1	2	3	4
<i>Тема 7.</i> Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика. Інструменти грошово-кредитної політики. Основні положення монетаристської теорії грошей та її відмінність від абстрактної теорії	0,5	0,5	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [6; 7; 9]
<i>Тема 8.</i> Роль грошей у ринковій економіці. Вплив грошей на розвиток економіки країни	1	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 9.</i> Теорія грошей. Існуючі теорії розвитку грошових відносин	1	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 10.</i> Сутність і функції кредиту. Рівняння обміну та його значення. Сучасний монетаризм та кейнсіансько-неокласичний синтез у теорії грошей	0,5	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 13.</i> Фінансове посередництво грошового ринку. Аналіз сучасного стану кредитного ринку	1	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 16.</i> Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною. Перспективи співробітництва України з міжнародними організаціями	1	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7]
Разом годин за змістовими модулями	9	15	

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 6.1 – 6.3).

**Перелік тем практичних занять
спеціальність 051 "Економіка"**

Назва теми та теми практичних занять	Кількість годин	Література
1	2	3
<i>Тема 1.</i> Сутність і функції грошей. Розв'язання практичних задач на тему: "Визначення споживчої вартості грошей"	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9]
<i>Тема 2.</i> Грошовий обіг і грошові потоки. Розв'язання практичних задач на тему: "Визначення структури та динаміки грошових агрегатів"	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9]
<i>Тема 3.</i> Грошовий ринок. Розв'язання практичних задач на тему: "Визначення вартості цінних паперів"	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 10]
<i>Тема 4.</i> Грошові системи. Обговорення на тему: "Розвиток ринку цінних паперів в Україні"; "Характеристика грошової системи"	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9]
<i>Тема 5.</i> Інфляція та грошові реформи. Розв'язання практичних задач на тему: "Визначення закономірностей розвитку інфляції"	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7, 9]
<i>Тема 6.</i> Валютний ринок і валютні системи. Розв'язання практичних задач на тему: "Валютний курс та валютні операції банків"	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9]
<i>Тема 7.</i> Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика. Розв'язання практичних задач на тему: "Формування попиту та пропозиції грошей"	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9]
<i>Тема 8.</i> Роль грошей у ринковій економіці. Обговорення на тему: "Інструменти грошово-кредитної політики"	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7, 9]
<i>Тема 9.</i> Теорія грошей. Обговорення на тему: "Існуючі теорії розвитку грошових відносин"	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9]
<i>Тема 10.</i> Сутність і функції кредиту. Розв'язання практичних задач на тему: "Розрахунок плану погашення кредиту"	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [6 – 9]
<i>Тема 11.</i> Форми, види і роль кредиту. Розв'язання задач з вибору оптимального варіанту кредитування фізичних та юридичних осіб	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9]

1	2	3
<i>Тема 12.</i> Теоретичні засади процента. Розв'язання задач по визначенню процентів за кредит. Простий і складний процент. Визначення дохідності операцій з цінними паперами	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9]
<i>Тема 13.</i> Фінансове посередництво грошового ринку. Розв'язання практичних задач на тему: "Аналіз сучасного стану кредитного ринку України"	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9]
<i>Тема 14.</i> Теоретичні засади діяльності комерційних банків. Розв'язання задач по визначенню процентів за кредит. Простий і складний процент	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 9]
<i>Тема 15.</i> Центральні банки в системі монетарного та банківського управління. Розв'язання задач по визначенню облікової ставки та норми обов'язкового резервування	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [6 – 9]
<i>Тема 16.</i> Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною. Обговорення на тему: "Напрямки співпраці України з міжнародними організаціями"	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7, 9]
Разом годин за змістовими модулями		30

Таблиця 6.2

**Перелік тем практичних занять
071 "Облік і оподаткування"**

Назва теми та теми практичних занять	Кількість годин	Література
1	2	3
<i>Тема 1.</i> Сутність і функції грошей. Розв'язання задач на тему: "Вартість грошей та еволюція повноцінних та неповноцінних грошей"	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 11]
<i>Тема 2.</i> Грошовий обіг і грошові маса. Розв'язання задач на тему: "Структура та динаміка грошових агрегатів, кредитний мультиплікатор"	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 11]

1	2	3
<i>Тема 3.</i> Грошовий ринок. Розв'язання задач на тему: "Визначення вартості цінних паперів, формування попиту та пропозиції грошей"	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 11]
<i>Тема 4.</i> Грошові системи. Розв'язання задач на тему: "Визначення спільних та відмінних ознак різних грошових систем"	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 11]
<i>Тема 5.</i> Інфляція та грошові реформи. Розв'язання задач на тему: "Визначення індексу та рівня інфляції"	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 11]
<i>Тема 6.</i> Валютний ринок і валютні системи. Розв'язання задач на тему: "Визначення крос-курсу окремих валют"	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 11]
<i>Тема 8.</i> Сутність, функції та форми кредиту. Розв'язання задач на тему: "Визначення процентів за кредит. Простий і складний процент. Визначення дохідності операцій з цінними паперами"	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [7; 11]
<i>Тема 10.</i> Комерційні банки. Розв'язання задач на тему: "Вибір оптимального варіанту кредитування фізичних та юридичних осіб"	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [8; 11]
<i>Тема 11.</i> Центральний банк. Розв'язання задач щодо визначення облікової ставки та норми обов'язкового резервування	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6; 11]
Разом годин за змістовими модулями		18

Таблиця 6.3

**Перелік тем практичних занять
спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"**

Назва теми та теми практичних занять	Кількість годин		Література
	072*	072.23**	
1	2	3	4
<i>Тема 2.</i> Грошовий обіг і грошові потоки. "Визначення структури та динаміки грошової маси в Україні"	0,5	0,5	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [6; 7]
<i>Тема 3.</i> Грошовий ринок. "Визначення вартості та дохідності цінних паперів"	0,5	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [6; 7]

1	2	3	4
<i>Тема 5.</i> Інфляція та грошові реформи. "Закономірності розвитку інфляції. Аналіз інфляції в Україні"	0,5	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [6; 9]
<i>Тема 6.</i> Валютний ринок і валютні системи. "Валютний курс та валютні операції банків"	0,5	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 7.</i> Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика. "Формування попиту та пропозиції грошей"	0,5	0,5	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 10.</i> Сутність і функції кредиту. "Розрахунок плану погашення кредиту"	0,5	1	Основна: [1 – 5]
<i>Тема 11.</i> Форми, види і роль кредиту. "Розв'язання задач з вибору оптимального варіанту кредитування клієнтів"	1	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 12.</i> Теоретичні засади процента. "Розв'язання задач по визначенню процентів за кредит. Простий і складний процент"	2	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 14.</i> Теоретичні засади діяльності комерційних банків. "Розв'язання задач по визначенню процентів за кредит"	2	2	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
<i>Тема 15.</i> Центральні банки в системі монетарного та банківського управління. "Розв'язання задач по визначенню облікової ставки та норми резервів"	1	1	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9]
Разом годин за змістовими модулями	9	13	

* Спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"

** Спеціальність 072.23 "Фінанси, банківська справа та страхування" зі скороченим терміном навчання

6.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг і модель грошового ринку

Тема 1. Сутність і функції грошей.

Стереотипне завдання. Припустимо, що сукупне виробництво складається з 3-х товарів А, Б, В.

Економіка виробляє їх у кількості: А = 40 шт., Б = 10 шт., В = 30 шт.

Ціна товарів у базовому році: $P_A = 3$ грн, $P_B = 12$ грн, $P_V = 5$ грн.

Ціна товарів у поточному році: $P_A = 5$ грн, $P_B = 10$ грн, $P_V = 10$ грн.

Як змінилась вартість грошей у поточному році порівняно з базовим? Розрахуйте за допомогою індексу цін.

Діагностичне завдання. У табл. 6.4 наведені ціни на акції чотирьох компаній на кінець року. Також надано середньо добовий обсяг угод за кожною акцією. Розрахуйте, як зміниться вартість грошей.

Таблиця 6.4

Дані для розрахунку зміни вартості грошей

Компанії	Ціна акції (грн)		Кількість проданих акцій (шт.)	
	1 рік	2 рік	1 рік	2 рік
А	2,4	2,80	1000	1400
Б	1,10	2,04	2200	2400
В	3,30	3,58	2000	1900
Г	2,00	2,25	1600	1950

Евристичне завдання. На основі елементного складу споживчого кошика працездатної особи, наведеного у табл. 6.5, визначте його місячну вартість. За допомогою зваженого базового індексу цін діагностуйте зміни вартості грошей у динаміці.

З огляду на результати проведених розрахунків зробіть висновок про існування однієї з характерних ситуацій в економіці країни, а саме про: а) зменшення середнього рівня цін за період; б) збільшення купівельної спроможності грошей; в) збільшення вартості грошей за період; г) зменшення купівельної спроможності грошей.

Таблиця 6.5

Частковий склад споживчого кошику (кілограмів / місяць на одну працездатну особу)

Назва товару	Кількість товару	Ціна, грн		
		Січень	Березень	Червень
1	2	3	4	5
Хліб житній	3,25	5,30	5,35	5,50
Хліб пшеничний	5,17	4,50	4,75	5,00

1	2	3	4	5
Макаронні вироби	0,33	11,00	11,00	11,00
Рис	0,21	15,00	14,95	15,00
Пшоно	0,08	6,70	7,00	7,00
Гречана крупа	0,17	11,90	11,00	11,00
Картопля	7,92	3,90	5,00	7,00
Капуста	2,33	1,40	3,40	5,00
Фрукти, ягоди	5	11,90	12,50	15,00
Яловичина	1,17	68,10	70,00	74,00
Свинина	0,67	74,10	75,00	76,00
Молоко	5	8,70	9,00	9,00

Змістовий модуль 3

Роль і місце кредиту в соціально-економічному просторі

Тема 12. Теоретичні засади процента

Стереотипне завдання. Розмір коштів складає 1000 грн, термін вкладення три роки. Умови вкладення:

- 1) капітал вкладається під 11,8 % річних за складною ставкою під час нарахування відсотків 1 раз на рік;
- 2) капітал вкладається під 11,5 % річних за складною ставкою під час нарахування відсотків кожне півріччя;
- 3) капітал вкладається під 11,3 % річних за складною ставкою під час нарахування відсотків щокварталу;
- 4) капітал вкладається під 11,2 % річних за складною ставкою під час нарахування відсотків щомісяця.

Необхідно визначити найбільш вигідний варіант вкладення.

Діагностичне завдання. Підприємство відкрило вкладний рахунок в банку 1 травня 2013 року у сумі 200 000 тис. грн під 18 % річних строком на 10 місяців.

25.06. з рахунка було знято 50 тис. грн.

10.08. на рахунок було зараховано 120 тис. грн.

18.10. на рахунок зараховано ще 20 тис. грн.

10.12. з рахунку було списано 63 тис. грн.

22.01. на рахунок зараховано 16 тис. грн.

Необхідно визначити залишок коштів на рахунку підприємства та процентні затрати банку на момент закриття вкладного рахунку.

Евристичне завдання. Вкладник відкрив депозит у сумі 50 000 грн на 3 місяці з нарахуванням складних процентів. Процентна ставка за вкладом складає – 30 % річних. Рівень інфляції – 4 % в місяць.

Визначити, яку суму отримає вкладник на момент закриття рахунку та розрахувати індекс інфляції за три місяці. Оцінити суму вкладу з точки зору купівельної спроможності та реальний доход вкладника з точки зору купівельної спроможності. Зробити висновки.

7. Теми лабораторних занять

Лабораторне заняття – це форма навчального заняття, за якої студент під керівництвом викладача особисто проводить імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень навчальної дисципліни.

У ході лабораторних робіт студент набуває професійних компетенцій та практичних навичок роботи з комп'ютерним обладнанням відповідними програмними продуктами. За результатами виконання завдання на лабораторному занятті студенти оформляють індивідуальні звіти про його виконання та захищають ці звіти перед викладачем (тільки для спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" та спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" зі скороченим терміном навчання) (табл. 7.1).

Таблиця 7.1

Перелік тем лабораторних занять

Назва теми	Програмні питання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
<i>Тема 7.</i> Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика	Аналіз монетарного ринку	2	Методичне забезпечення: [18]
<i>Тема 8.</i> Роль грошей у ринковій економіці	Аналіз монетарного ринку	2	Методичне забезпечення: [18]
<i>Тема 9.</i> Теорія грошей	Аналіз монетарного ринку	2	Методичне забезпечення: [18]

1	2	3	4
Тема 10. Сутність і функції кредиту	Аналіз кредитного ринку України	2	Методичне забезпечення: [18]
Тема 11. Форми, види і роль кредиту	Аналіз кредитного ринку України	2	Методичне забезпечення: [18]
Тема 12. Теоретичні засади процента	Аналіз дохідності банків України	2	Методичне забезпечення: [18]
Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	Аналіз роботи банків на сучасному етапі розвитку економіки	2	Методичне забезпечення: [18]
Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління	Аналіз роботи центрального банку	2	Методичне забезпечення: [18]
Разом годин за змістовими модулями		16	

8. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом. У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

СРС включає:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни;

підготовку до практичних, семінарських, лабораторних занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях;
 поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань;
 виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою;
 написання есе за заданою проблематикою;
 пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни;
 аналітичний розгляд наукової публікації;
 контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики;
 підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
 підготовку до модульного контролю (колоквіуму);
 систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами у банківській сфері, статистичними матеріалами.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань із навчальної дисципліни, наведені в табл. 8.1 – 8.3.

Таблиця 8.1

**Завдання для самостійної роботи студентів
 спеціальність 051 "Економіка"**

Назва теми	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4
<i>Тема 1.</i> Сутність і функції грошей. "Теоретичні основи та перспективи розвитку грошових відносин". Визначення теоретичних основ та перспектив розвитку грошових відносин	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
<i>Тема 2.</i> Грошовий обіг і грошові потоки. "Грошові агрегати: сутність та методи розрахунків"	5	Експрес-опитування	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]

Продовження табл. 8.1

1	2	3	4
<i>Тема 3.</i> Грошовий ринок. "Розвиток ринку цінних паперів в Україні"	5	Експрес-опитування	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
<i>Тема 4.</i> Грошові системи. "Характеристика системи кредитних грошей"	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
<i>Тема 5.</i> Інфляція та грошові реформи. "Характеристика інфляційних процесів в Україні"	5	Експрес-опитування	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
<i>Тема 6.</i> Валютний ринок і валютні системи. "Валютні операції комерційних банків". Виконання практичних завдань на визначення впливу зміни курсів на експортно-імпортні операції	5	Експрес-опитування	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
<i>Тема 7.</i> Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика	1	Експрес-опитування	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
<i>Тема 8.</i> Роль грошей у ринковій економіці. "Необхідність виникнення паперових грошей"	1	Перевірка есе	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
<i>Тема 9.</i> Теорія грошей. Різновиди абстрактної теорії грошей (металістична, номіналістична, державна, функціональна, марксистська)	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
<i>Тема 10.</i> Сутність і функції кредиту. "Особливості кредитного процесу"	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
<i>Тема 11.</i> Форми, види і роль кредиту. "Позичена вартість та її форми. Межі кредиту на мікро- та макрорівні"	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
<i>Тема 12.</i> Теоретичні засади процента. "Дохідність операцій з цінними паперами"	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
<i>Тема 13.</i> Фінансове посередництво грошового ринку. "Особливості посередницької діяльності в Україні"	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]

1	2	3	4
Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків. "Особливості діяльності банків на теренах України"	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління. "Сутність та значення облікової ставки та норми обов'язкового резервування"	6	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною. "Діяльність регіональних фінансово-кредитних установ"	7	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
Підготовка до екзамену	9		
Усього	84		

Таблиця 8.2

**Завдання для самостійної роботи студентів
071 "Облік і оподаткування"**

Назва теми	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4
Тема 1. Сутність і функції грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, вивчення термінів які використовуються в даній темі, підготовка до контрольної роботи	7	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9 – 11]
Тема 2. Грошовий обіг і грошові маса. Характеристика сучасних способів платежів, які використовуються в Україні. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних завдань, вивчення термінів які використовуються в даній темі, розв'язання задач	11	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9 – 11]

Продовження табл. 8.2

1	2	3	4
<i>Тема 3.</i> Грошовий ринок. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних завдань, вивчення термінів які використовуються в даній темі, розв'язання задач	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9 – 11]
<i>Тема 4.</i> Грошові системи. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних завдань, вивчення термінів які використовуються в даній темі, розв'язання задач	5	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9 – 11]
<i>Тема 5.</i> Інфляція та грошові реформи. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних завдань, вивчення термінів	6	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9 – 11]
<i>Тема 6.</i> Валютний ринок і валютні системи. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних завдань	10	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9 – 11]
<i>Тема 7.</i> Теорія грошей. Вивчення лекційного матеріалу, вивчення термінів які використовуються данні темі, розв'язання задач	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9 – 11]
<i>Тема 8.</i> Сутність, функції та форми кредиту. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних завдань, вивчення термінів які використовуються в даній темі, розв'язання задач	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9 – 11]
<i>Тема 9.</i> Фінансові посередники грошового ринку. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних завдань, вивчення термінів, які використовуються в даній темі	6	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9 – 11]
<i>Тема 10.</i> Комерційні банки. Послуги комерційних банків. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних завдань, вивчення термінів, які використовуються в даній темі	5	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9 – 11]

Закінчення табл. 8.2

1	2	3	4
<i>Тема 11.</i> Центральний банк. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних завдань, вивчення термінів, які використовуються в даній темі	6	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9 – 11]
<i>Тема 12.</i> Міжнародні фінансово-кредитні установи. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних завдань, вивчення термінів, які використовуються в даній темі	7	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [9 – 11]
Підготовка до екзамену	12		
Усього	90		

Таблиця 8.3

**Завдання для самостійної роботи студентів
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"**

Назва теми	Кількість годин		Форми контролю СРС	Література
	072*	072.23**		
1	2	3	4	5
<i>Тема 1.</i> Сутність і функції грошей. "Теоретичні основи та перспективи розвитку грошових відносин". Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, визначення теоретичних основ та перспектив розвитку грошових відносин	3	3	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9; 10]
<i>Тема 2.</i> Грошовий обіг і грошові потоки. "Грошові агрегати: сутність та методи розрахунків"	3	3	Експрес-опитування	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9; 10]
<i>Тема 3.</i> Грошовий ринок. "Розвиток ринку цінних паперів в Україні"	6	6	Експрес-опитування	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9; 10]

1	2	3	4	5
<i>Тема 4.</i> Грошові системи. "Характеристика системи кредитних грошей"	3	6	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9; 10]
<i>Тема 5.</i> Інфляція та грошові реформи. "Характеристика інфляційних процесів в Україні"	6	6	Перевірка есе	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9; 10]
<i>Тема 6.</i> Валютний ринок і валютні системи. "Валютні операції комерційних банків". Виконання практичних завдань на визначення впливу зміни курсів на експортно-імпортні операції	9	12	Експрес-опитування	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [6; 9; 10]
<i>Тема 7.</i> Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика. Вивчення лекційного матеріалу; підготовка до практичних занять; вирішення тестів; вивчення питань, виснесених на самостійне опрацювання	2	3	Експрес-опитування	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7 – 10]
<i>Тема 8.</i> Роль грошей у ринковій економіці. "Необхідність виникнення паперових грошей"	1	3	Перевірка есе	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8; 10]
<i>Тема 9.</i> Теорія грошей. "Різновиди абстрактної теорії грошей"	6	6	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9; 10]
<i>Тема 10.</i> Сутність і функції кредиту. "Особливості кредитного процесу"	3	6	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9; 10]
<i>Тема 11.</i> Форми, види і роль кредиту. "Позичена вартість та її форми. Межі кредиту на мікро- та макрорівні"	6	6	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9; 10]

1	2	3	4	5
<i>Тема 12.</i> Теоретичні засади процента. "Дохідність операцій з цінними паперами"	6	6	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
<i>Тема 13.</i> Фінансове посередництво грошового ринку. "Особливості посередницької діяльності в Україні"	6	6	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 8]
<i>Тема 14.</i> Теоретичні засади діяльності комерційних банків. "Особливості діяльності банків на теренах України"	6	6	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9; 10]
<i>Тема 15.</i> Центральні банки в системі монетарного та банківського управління. "Сутність та значення облікової ставки та норми обов'язкового резервування"	3	9	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [7; 9; 10]
<i>Тема 16.</i> Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною. "Діяльність РФКУ"	3	3	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [6; 8; 11]
Підготовка до екзамену	14	16		
Усього	86	106		

8.1. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студентів передбачає: систематизацію, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх під час вирішення конкретних виробничих ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та статистичними даними. Індивідуальна робота з навчальної дисципліни видається студенту на початку вивчення кожного семестру; виконується самостійно під час консультування викладачем протягом вивчення дисципліни відповідно до графіка навчального процесу. Оцінка за виконання індивідуальної роботи враховується під час виставлення загальної оцінки з дисципліни. Тематика такої роботи має носити проблемний характер.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження розглядається під різними точками зору – з позицій теоретичної бази і практичних напрацювань, аналізу, обґрунтуванню шляхів удосконалення і т. ін. – в тісній взаємозв'язці і єдиній логіці викладу.

Індивідуальною робота здається у роздрукованому варіанті і складається з: титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновку; списку використаної літератури; додатків до роботи (у разі необхідності).

Тематика індивідуальної роботи

Змістові модулі 1; 2

Теоретичні основи та перспективи розвитку грошових і валютних систем

1. Охарактеризувати появу грошей та їх еволюцію в процесі розвитку товарно-грошових відносин.
2. Охарактеризувати розвиток безготівкового грошового обігу в Україні.
3. Охарактеризувати пластикові картки як сучасний платіжний інструмент і провести їх порівняльний аналіз.
4. Надати порівняльну характеристику паперових, електронних та депозитних грошей.
5. Охарактеризувати акредитивну форму розрахунків.
6. Охарактеризувати інкасову форму розрахунків.
7. Охарактеризувати структуру грошових агрегатів в Україні та зробити їх порівняльну характеристику з грошовими агрегатами Росії.
8. Охарактеризувати фактори, які впливають на пропозицію і попит на грошовому ринку, виявити показники їх визначення.
9. Охарактеризувати грошовий ринок України на сучасному етапі.
10. Надати порівняльну характеристику всім суб'єктам грошового ринку.
11. Проаналізувати сучасний стан і виявити основні тенденції розвитку ринку цінних паперів.
12. Охарактеризувати особливості проведення грошових реформ в Україні.

Змістові модулі 3; 4

Розвиток кредитних процесів в умовах європейської та світової інтеграції

1. Розкрити основні функції та принципи банківського кредитування.
2. Проаналізувати розвиток кредитного ринку України за останні два роки.
3. Охарактеризувати кредитну політику комерційного банку.
4. Надати порівняльну характеристику основним формам кредиту, які використовуються в господарському обігу.
5. Проаналізувати динаміку і структуру кредитів, наданих суб'єктам господарювання, за галузями економіки.
6. Проаналізувати динаміку і структуру кредитів, наданих суб'єктам господарювання, за строками кредитування.
7. Охарактеризувати основні етапи виникнення банків в Україні.
8. Розробити структурно-логічну схему банківської системи України та надати її характеристику на сучасному етапі.
9. Охарактеризувати стійкість банківської системи України як вирішальної умови її успішного функціонування.
10. Зробити порівняльну характеристику банківських систем України та США.
11. Зробити порівняльну характеристику банківських систем України та Японії.

8.2. Контрольні запитання для самодіагностики

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг і модель грошового ринку

Тема 1. Сутність і функції грошей

1. Дайте визначення категорії "гроші" у різні часові періоди.
2. Які існують концепції походження грошей, та яка з них більш адекватна для ринкової практики використання грошей в економіці?
3. Визначте, яке з наведених нижче визначень поняття гроші є найбільш повним і правильним (і чому):

- а) це законні платіжні засоби, створені державою;
- б) це все те, що використовується як гроші;
- в) це все те, що може слугувати загальним еквівалентом;
- г) це все те, що є носієм мінової вартості, абсолютної цінності.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

1. Визначте сутність та основні риси грошового обороту. Які дискусії є в літературі з цього приводу?
2. Охарактеризуйте основні сектори грошового обігу.
3. Охарактеризуйте грошові потоки між суб'єктами господарювання.
4. Назвіть основні припущення за умовної моделі сукупного грошового обороту.

Тема 3. Грошовий ринок

1. Що таке грошовий ринок? Чому його називають умовним ринком?
2. Чим відрізняються операції купівлі-продажу на грошовому і на товарному ринках?
3. Що є інструментом купівлі-продажу на грошовому та на товарному ринках?
4. Які види інструментів використовуються на грошовому ринку?

Тема 4. Грошові системи

1. Як поділяються грошові системи залежно від форми функціонування грошей?
2. Які ви знаєте форми металевих грошових систем?
3. Як відрізняються різновиди біметалізму?
4. Назвіть форми золотого монометалізму.

Змістовий модуль 2

Принципи організації та моделі побудови валютних систем, грошово-кредитна політика на сучасному етапі

Тема 5. Інфляція та грошові реформи

1. Дайте визначення інфляції. У чому проявляється інфляція на макро- та мікрорівні?
2. Що означає термін стагфляція, дефляція, стагнація?
3. Охарактеризуйте неочікувану інфляцію.
4. Охарактеризуйте види інфляції залежно від ступеня тяжкості.

Тема 6. Валютний ринок і валютні системи

1. У чому різниця між поняттями "валюта" та "гроші"?
2. Надайте порівняльну характеристику валют.
3. Визначити чинники, які впливають на величину валютного курсу та викликають його коливання.
4. Що таке конвертованість валюти, які види конвертованості валюти ви знаєте?

Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика

1. Як пов'язаний попит на гроші зі швидкістю обігу грошей?
2. Як залежить попит на гроші від середнього рівня цін, фізичного обсягу валового продукту та норми процента?
3. У чому полягає сутність пропозиції грошей?

Тема 8. Роль грошей у ринковій економіці

1. Чим поняття ролі грошей відрізняється від поняття функції грошей? Як вони між собою пов'язані?
2. Як впливає на виробництво сама наявність грошей в економіці?
3. Визначте роль держави у створенні грошей.

Змістовий модуль 3

Роль і місце кредиту в соціально-економічному просторі

Тема 9. Теорія грошей

1. Які основні положення монетаристської теорії грошей, у чому її відмінність від абстрактної теорії грошей?
2. У чому полягає сутність кількісної теорії грошей та її внутрішня єдність з номіналістичною теорією?
3. Які соціально-економічні події в історії Європи послугували базою для формування ідеї кількісної теорії грошей?
4. У чому полягають основні постулати класичної кількісної теорії грошей?

Тема 10. Сутність і функції кредиту

1. Що є загальноекономічною причиною необхідності кредиту?
2. У чому сутність кредиту? Які існують дискусії щодо його сутності?

3. За якими ознаками відносини між економічними суб'єктами можна віднести до кредитних?

4. Які існують сутнісні відмінності між кредитом і грошима?

Тема 11. Форми, види і роль кредиту

1. Охарактеризувати форми кредиту.

2. Назвіть межі кредиту на мікро- та макрорівні.

Тема 12. Теоретичні засади процента

1. У чому різниця між процентом і процентною ставкою?

2. У чому різниця між складним та простим процентом?

Змістовий модуль 4

Система фінансового посередництва на етапі глобалізації фінансових відносин

Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку

1. У чому полягає економічне призначення фінансового посередництва?

2. Чи всіх посередників грошового ринку можна назвати фінансовими?

Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

1. Що таке комерційний банк?

2. За якими ознаками класифікуються комерційні банки?

3. Зазначити етапи розвитку комерційних банків.

4. Вказати функції комерційних банків.

Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління

1. У чому полягає економічне призначення центрального банку в ринковій економіці?

2. Які банки виникли раніше – комерційні чи центральні?

3. Охарактеризуйте відносини НБУ з органами державної влади.

4. Охарактеризуйте функції Центрального банку України.

Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною

1. Як формується капітал МВФ?

2. Як формуються ресурси МБРР?

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальне здавання виконаних робіт.

10. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв (табл. 10.1 і 10.2).

Таблиця 10.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Сутність і функції грошей	Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Поява грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарно-грошових відносин"
Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки	Міні-лекція з питання "Роль комерційних банків у регулюванні маси грошей в обігу"

1	2
<i>Тема 3.</i> Грошовий ринок	Проблемна лекція з питання "Структурні елементи грошового ринку та їх взаємозв'язок"
<i>Тема 4.</i> Грошові системи	Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Характеристика нових форм золотого стандарту"
<i>Тема 5.</i> Інфляція та грошові реформи	Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Особливості інфляційного процесу в Україні"
<i>Тема 6.</i> Валютний ринок і валютні системи	Проблемна лекція з питання "Проблеми та напрямки розвитку валютного регулювання"
<i>Тема 13.</i> Фінансове посередництво грошового ринку	Проблемна лекція з питання "Джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств за допомогою небанківських фінансово-кредитних установ"
<i>Тема 14.</i> Теоретичні засади діяльності комерційних банків	Міні-лекція з питання "Необхідність ліцензування банківської діяльності". Ділова гра "Реєстрація нового комерційного банку"
<i>Тема 15.</i> Центральні банки в системі монетарного та банківського управління	Міні-лекція з питання "Економічні відносини між центральним банком і комерційними банками"

Таблиця 10.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<i>Тема 4.</i> Грошові системи	Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Характеристика нових форм золотого стандарту"	Семінари-дискусії, презентації
<i>Тема 5.</i> Інфляція та грошові реформи	Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Особливості інфляційного процесу в Україні"	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод Дельфі
<i>Тема 6.</i> Валютний ринок і валютні системи	Проблемна лекція з питання "Проблеми та напрямки розвитку валютного регулювання"	Семінари-дискусії, презентації
<i>Тема 13.</i> Фінансове посередництво грошового ринку	Проблемна лекція з питання "Джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств за допомогою небанківських фінансово-кредитних установ"	Семінари-дискусії, презентації

1	2	3
Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	Міні-лекція з питання "Необхідність ліцензування банківської діяльності". Ділова гра "Реєстрація нового комерційного банку"	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод Дельфі, метод сценаріїв, презентації

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовуються інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають

формуванню поглядів та переконань, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Метод Дельфі використовується з метою досягнення консенсусу в експертних оцінках і передбачає надання можливості висловити свої думки групі експертів, що працюють індивідуально в різних місцях. При виборі управлінського рішення за цим методом академічну групу розділяють, наприклад, на п'ять малих груп. Чотири групи є робочими, вони розробляють і приймають управлінське рішення, а п'ята група є експертною. Аналіз та варіанти управлінських рішень робочих груп усереднюються цією групою. Експертна група може бути поділена за спеціалізаціями.

Комп'ютерна симуляція (гра) – це метод навчання, що спирається на використання спеціальних комп'ютерних програм, за допомогою яких можливе віртуальне моделювання бізнес-процесу. Студенти можуть змінювати параметри й дані, приймати рішення та аналізувати наслідки таких рішень. Метою використання даного методу є розвиток системного мислення студентів, їх здібностей до планування, формування вмінь розпізнавати й аналізувати проблеми, порівнювати й оцінювати альтернативи, приймати оптимальні рішення й діяти в умовах обмеженого часу.

Метод сценаріїв полягає в розробці ймовірних моделей поведінки та розвитку конкретних явищ у перспективі.

11. Методи контролю

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять (лекційні, семінарські, практичні, а також самостійна і індивідуальна робота).

Оцінювання знань студента під час семінарських, практичних занять, самостійної і індивідуальної роботи проводиться за 100-бальною шкалою за такими критеріями:

активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, ознайомлення з рекомендованою літературою;

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

виконання індивідуальної роботи;

виконання завдань колоквіуму.

Поточні контрольні роботи проводяться два рази на семестр (один раз у рамках вивчення змістового модулю). Робота передбачає розв'язання практичних завдань за вивченими темами. Між колоквіумами, які є вузловими точками в поточному контролі, на лекційних заняттях проводяться усні та експрес-опитування.

Проведення колоквіуму. Колоквіум передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації. Він передбачає розв'язання завдань різного типу складності, які спрямовані на виявлення рівня сформованих у студента компетентностей.

Кожне завдання оцінюється окремо. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок за всі завдання.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання есе є:

здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;
якість і чіткість викладення міркувань;
логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;
самостійність виконання роботи;
грамотність подачі матеріалу;
використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;
оформлення роботи.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Іспит здійснюється в письмовій формі за екзаменаційним білетом й оцінюється максимально у 40 балів. Кожен екзаменаційний білет з навчальної дисципліни містить 5 завдань різного типу складності: одне стереотипне, два діагностичних, два евристичних. Екзаменаційні білети розроблені на засадах компетентнісного підходу з метою перевірки сформованого рівня знань, умінь та навичок у студентів.

Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

Кожен екзаменаційний білет складається із 5 практичних ситуацій, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Студент **не може бути допущений** до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час

поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 35 балів. Після екзаменаційної сесії декан факультету видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У встановлений термін студент добирає залікові бали.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної *"Відомості обліку успішності"*.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – не зараховано"* та заноситься у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: *"зараховано"* – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо *"не зараховано"*, тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

Зразок типового екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
(повне найменування вищого навчального закладу)

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"

Семестр 3

Навчальна дисципліна "Гроші та кредит"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ

Завдання 1 (стереотипне). Організація з обмеженою відповідальністю "Аметист" пропонує придбати свої облигації. У рекламному оголошенні вказані наступні умови: облигації з номінальною вартістю 10 тис. грн, продаються на строк 2 роки зі знижкою 10 % від номінальної вартості. Щомісячна виплата відсотків – 3 % від оплаченої частини облигації. **Знайти щомісячний дохід від облигації.**

Завдання 2 (діагностичне). У табл. 1 наведені ціни на акції чотирьох компаній на кінець року. Також надано середньодобовий обсяг угод за кожною акцією. **Розрахуйте, як зміниться вартість грошей.** Зробіть розрахунок за допомогою індексів Ласпейреса та Пааше.

Таблиця 1

Дані для розрахунку зміни вартості грошей

Компанія	Ціна акції (грн)		Кількість проданих акцій (шт.)	
	1 рік	2 рік	1 рік	2 рік
А	2,4	2,80	1000	1400
Б	1,10	2,04	2200	2400
В	3,30	3,58	2000	1900
Г	2,00	2,25	1600	1950

Прокоментуйте розходження між індексами, який індекс на вашу думку є більш прийнятним для відображення змін на ціну акцій.

Завдання 3 (діагностичне). На підставі даних, наведених у таблиці, **визначте грошові агрегати: М1, М2, М3; зробіть їх порівняльну характеристику протягом зазначених періодів.** Рішення завдання оформити у вигляді табл. 2.

Таблиця 2

Характеристика складових грошових агрегатів (тис. грн)

Показники	1 рік	2 рік
Невеликі строкові вклади	1630	1535
Крупні строкові вклади	645	702
Чекові вклади	448	–
Безчекові ощадні вклади	300	424
Готівкові гроші	170	105

Завдання 4 (евристичне). Згідно з отриманими під час вивчення курсу знаннями **побудуйте логічну схему** поступової еволюції повноцінних та неповноцінних грошей, а також **вказіть** ті функції, які виконували гроші на кожному етапі еволюції.

Завдання 5 (евристичне). **Розрахуйте результати опціонів** (опціон на покупку та опціон на продажу) із золотом за умови базової ціни \$ 500 за унцію і премії \$ 20 за унцію, якщо під час закінчення строку дії опціону ціна унції золота буде дорівнювати: \$ 440, \$ 460, \$ 480, \$ 520, \$ 540, \$ 560. Розв'язання оформити у вигляді таблиці та надати пояснення.

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином(табл. 11.1):

Таблиця 11.1

Критерії оцінювання завдань екзамену

Бал	Критерії оцінювання відповідного завдання
1	2
Критерії оцінювання стереотипного завдання (max 4 бали) 1 завдання	
4	Виконав вірно всі дії за правильним алгоритмом і надав повні пояснення та зробив висновки. Підхід до вирішення завдання свідчить про повне володіння студентом матеріалом
3	Наведені простіші початкові формули без будь-яких пояснень, почав розрахунки за наведеними формулами, у розрахунках є математичні помилки
2	Завдання вирішено з помилками, наведені початкові формули без будь-яких пояснень (або не наведені зовсім), відсутня вірна чітка відповідь на ключове питання
1	Завдання не вирішено, формули не наведені, подані початкові елементи алгоритму розв'язання
Критерії оцінювання діагностичного завдання (max 8 балів) 2 та 3 завдання	
7 – 8	Виконав вірно всі дії за правильним алгоритмом, запропонував альтернативні алгоритми вирішення завдання, надав повні пояснення до проведених розрахунків та зробив висновки і обґрунтував свою відповідь

1	2
5 – 6	Отримав вірну відповідь без допущення методологічних та арифметичних помилок, використав типовий алгоритм із частковим поясненням
3 – 4	Наведені більш прості початкові формули без будь-яких пояснень, почав розрахунки за наведеними формулами, у розрахунках є математичні помилки, отримана відповідь невірна
2 – 1	Завдання невірне, наведені найпростіші початкові формули без будь-яких пояснень (або не наведені зовсім), відсутня вірна відповідь на ключове питання
Критерії оцінювання евристичного завдання (max 10 балів) 4 та 5 завдання	
9 – 10	Завдання виконані як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом. Під час виконання завдань студент застосовує системні знання навчального матеріалу, робить аргументовані та обґрунтовані висновки щодо отриманих результатів. Під час розкриття запитання дотримано логіку, структуру та стиль викладення матеріалу, обґрунтовано позицію автора щодо розглянутої проблеми, наведено основні напрямки її вирішення
7 – 8	Виконав вірно всі дії за типовим алгоритмом, але не запропонував альтернативні алгоритми вирішення завдання, надав пояснення до проведених розрахунків не в повному обсязі та зробив узагальнені висновки
5 – 6	При виконанні завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Припускається наявність незначних арифметичних помилок, але методичний підхід до вирішення завдання є вірним (тобто припущені неточності у розрахунках певних показників), використано типовий алгоритм з частковим поясненням зроблені узагальнені висновки
3 – 4	У процесі виконання завдання показано часткове вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання поставлених задач. Наведені більш прості початкові формули без будь-яких пояснень, почав розрахунки за наведеними формулами, у розрахунках є математичні помилки, отримана відповідь невірна, відсутні висновки
1 – 2	Студент стикається зі значними труднощами під час аналізу економічних явищ і процесів, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні. У завданні допущені значні математичні помилки, відсутні висновки та відповідь

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 12.1 – 12.4.

Таблиця 12.1

**Система оцінювання рівня сформованості
професійних компетентностей студентів
спеціальності 051 "Економіка"**

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Год.	Методи та форми навчання	Оцінка рівня сформованості компетентностей				
				Форми контролю	Макс. бал			
1	2	3	4	5	6			
Змістові модулі 1; 2					26,50			
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг та модель грошового ринку								
Здатність визначати специфіку організації грошових відносин на трансформаційному етапі розвитку економіки	Здатність визначати ефективність процесу використання різних форм грошей	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Сутність і функції грошей	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Семінарське заняття за темою "Характеристика причин, що зумовили демонетизацію золота"	Активна участь на занятті	0,5
			СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, визначення теоретичних основ та перспектив розвитку грошових відносин	-	-
	Здатність визначати потребу величину грошової маси для забезпечення повноцінного обігу товарів та послуг	2	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань щодо структури та динаміки грошових агрегатів. Обговорення теми "Структурні елементи грошового ринку та їх взаємозв'язок"	Активна участь на занятті	0,5
			СРС	5	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою "Грошові агрегати", виконання практичних завдань	Перевірка домашніх завдань	0,5
	Здатність проводити порівняльну характеристику цінних паперів, що знаходяться в обігу в Україні	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Грошовий ринок	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань на визначення вартості цінних паперів	Експрес-контрольна робота	5
						Семінар-дискусія з питання "Формування грошово-кредитної політики в сучасній Україні"	Активна участь на занятті	0,5
			1	Консультація	Проведення поточної консультації	-	-	
	СРС	4	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою "Розвиток РЦБ в Україні". Виконання практичних завдань	Перевірка домашніх завдань	0,5		

1	2	3	4		5	6	
Здатність визначати напрямки розвитку країни шляхом розробки механізмів впливу на грошову систему	4	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Грошові системи	Активна участь на занятті	0,5
			2	Практичне заняття	Семінарське заняття за темою "Характеристика грошової системи"	Активна участь на занятті	0,5
		СРС	5	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою "Характеристика системи кредитних грошей"	Перевірка домашніх завдань	0,5
Змістовий модуль 2. Принципи організації та моделі побудови валютних систем							
Здатність до управління грошовими потоками	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Інфляція і грошові реформи	Активна участь на занятті	0,5
			2	Практичне заняття	Дискусія з питання "Особливості інфляційного процесу в Україні". Вирішення практичних завдань	Активна участь на занятті	0,5
		СРС	5	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою "Характеристика інфляційних процесів в Україні"	Перевірка домашніх завдань	0,5
	6	Ауд.	2	Лекція	Колоквіум за змістовими модулями 1 та 2	Підсумкова письмова контрольна робота	12
			2	Практичне заняття	Семінарське заняття за темою "Характеристика функцій валютних ринків та видів операцій, що виконуються на них"	Активна участь на практичному занятті	0,5
			1	Консультація	Проведення поточної консультації з проблемних питань	–	–
		СРС	4	Підготовка до занять	Підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань	0,5
	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Валютний ринок і валютні системи. Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика	Активна участь на занятті	0,5
			2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо зміни курсів валют	Активна участь на практичному занятті	0,5
		СРС	2	Підготовка до занять	Виконання практичних завдань на визначення впливу зміни курсів на експорт та імпорт	Перевірка домашніх завдань	0,5

1	2	3	4	5	6				
Змістові модулі 3; 4					33,5				
Змістовий модуль 3. Роль і місце кредиту у соціально-економічному просторі									
Здатність до співпраці з фінансово-кредитними установами	Здатність характеризувати основні постулати класичної кількісної теорії грошей	8	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Теорія грошей	Активна участь на занятті	0,5	
			Ауд.	2	Практичне заняття	Семінарське заняття за темою "Існуючі теорії розвитку грошових відносин"	Активна участь на занятті	0,5	
		СРС	5	Підготовка до занять	Робота над темою "Теоретичні основи та перспективи розвитку грошових і валютних систем"	Перевірка домашніх завдань	0,5		
	Здатність досліджувати загальні передумови виникнення та економічні чинники необхідності кредиту	9	Ауд.	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Сутність і функції кредиту	Активна участь на занятті	0,5
				Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне заняття: 1. Рівняння обміну та його значення. 2. Сучасний монетаризм та кейнсіансько-неокласичний синтез у теорії грошей	Активна участь на занятті	0,5
			СРС	4	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою "Напрямки розвитку кейнсіансько-неокласичного синтезу в сучасних умовах"	Перевірка домашніх завдань	0,5	
		СРС	1	Консультація	Проведення поточної консультації з проблемних питань	-	-		
	Здатність класифікувати види кредитів в залежності від учасників кредитних відносин; визначати межі кредиту на мікро- та макрорівнях	10	Ауд.	Ауд.	2	Лекція	Тема 11. Форми, види і роль кредиту	Активна участь на занятті	0,5
				Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач з вибору оптимального варіанту кредитування фізичних та юридичних осіб"	Активна участь на занятті	0,5
			СРС	4	Підготовка до занять	Виконання практичних завдань. Підготовка до контрольної роботи	Поточна контрольна робота	5	
		СРС	1	Консультація	Проведення поточної консультації з проблемних питань	-	-		
	Здатність розраховувати номінальні та реальні процентні ставки	11	Ауд.	Ауд.	2	Лекція	Тема 12. Теоретичні засади процента	Активна участь на занятті	0,5
Ауд.				2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач по визначенню процентів за кредит. Простий і складний процент"	Активна участь на занятті	0,5	

1	2	3	4		5	6		
		CPC	5	Підготовка до занять	Виконання практичних завдань щодо визначення дохідності операцій з цінними паперами	Перевірка домашніх завдань	0,5	
Змістовий модуль 4. Система фінансового посередництва на стані глобалізації фінансових відносин								
Здатність до співпраці з фінансово-кредитними установами	Розуміти роль значення фінансово-кредитних установ у розвитку економіки	12	Aуд.	2	Лекція	Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку	Активна участь на занятті	0,5
			Aуд.	2	Практичне заняття	Семінарське заняття за темою "Аналіз сучасного стану кредитного ринку України"	Активна участь на занятті	0,5
			CPC	5	Підготовка до занять	Підготовка до семінару	Перевірка домашніх завдань	0,5
	Здатність складати графіки погашення кредиту, проводити нарахування відсотків	13	Aуд.	2	Лекція	Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків. Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач по визначенню процентів за кредит. Простий і складний процент"	Активна участь на занятті	0,5
				2	Консультація	Проведення поточної консультації з проблемних питань	-	-
			CPC	4	Підготовка до занять	Виконання завдань на складання графіку погашення кредиту	Перевірка домашніх завдань	0,5
	Здатність аналізувати та оцінювати стан банку згідно з виконанням економічних нормативів	14	Aуд.	2	Лекція	Колоквіум за змістовими модулями 3 та 4	Підсумкова контрольна робота	12
				2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач по визначенню облікової ставки та норми обов'язкового резервування"	Активна участь на занятті	0,5
			CPC	5	Підготовка до занять	Виконання практичних завдань на формування резервів банку. Підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань	0,5
	Здатність проводити порівняння форм співробітництва з міжнародними фінансово-кредитними організаціями	14	Aуд.	2	Лекція	Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Захист та презентація результатів есе	Захист есе	5
2				Консультація	Виконання практичних та ситуаційних завдань	Активна участь на занятті	0,5	
			2	Консультація	Проведення поточної консультації з проблемних питань	-	-	

Закінчення табл. 12.1

1	2	3		4		5	6
		СРС	5	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою "Напрямки співпраці України з міжнародними організаціями"	Перевірка домашніх завдань	0,5
СЕСІЯ	15-17	Ауд.		Консультація перед іспитом	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
				Іспит	Виконання завдань екзаменаційного білета		
		СРС	9	Підготовка до іспиту	Повторення матеріалів змістовних модулів		
Усього		144	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни				100

Таблиця 12.2

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів спеціальності 071 "Облік та оподаткування"

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Год.	Методи та форми навчання			Оцінка рівня сформованості компетентностей		
						Форми контролю	Макс. бал	
1	2	3	4			5	6	
Змістовий модуль 1								
Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг та модель грошового ринку							31,5	
Здатність визначати специфіку організації грошових відносин на трансформаційному етапі розвитку економіки	Здатність визначати ефективність використання різних форм грошей	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Сутність і функції грошей	Активна участь на занятті	0,5
			СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, визначення теоретичних основ та перспектив розвитку грошових відносин	Перевірка домашніх завдань	–
		2	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Сутність і функції грошей	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Семинарське заняття за темою "Сутність та функції грошей". Вирішення завдань	Активна участь на занятті	0,5
			СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,5

Продовження табл. 12.2

1	2	3	4		5	6		
Здатність визначати специфіку організації грошових відносин на трансформаційному етапі розвитку економіки	Здатність визначати потрібну величину грошової маси для забезпечення обігу товарів	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Грошовий обіг і грошова маса	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань щодо структури та динаміки грошових агрегатів. Обговорення теми "Грошовий ринок і грошова маса"	Активна участь на занятті	0,5
					Поточна контрольна робота	Експрес-контрольна робота	4,5	
		4	СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,5
				2	Лекція	Тема 2. Грошовий обіг і грошова маса	Активна участь на занятті	0,5
					Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань щодо структури та динаміки грошових агрегатів	Активна участь на занятті	0,5
	Здатність проводити порівняння цінних паперів України	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Грошовий ринок	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань на визначення вартості цінних паперів	Активна участь на занятті	0,5
					5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань
		6	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Грошові системи	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Семінарське заняття за темою "Характеристика грошової системи". Захист есе	Активна участь на занятті	3,5
					6	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою "Характеристика системи кредитних грошей"	Перевірка домашніх завдань
Здатність визначати та характеризувати особливості формування та реалізації грошово-кредитної політики в Україні	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Інфляція і грошові реформи	Активна участь на занятті	0,5	
			2	Практичне заняття	Дискусія з питання "Особливості інфляційного процесу в Україні". Колоквіум	Активна участь на занятті. Колоквіум	12,5	
				5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,5
	8	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Валютний ринок і валютні системи	Активна участь на занятті	0,5	
			2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо зміни курсів валют	Активна участь на практичному занятті	0,5	
				5	Підготовка до занять	Виконання практичних завдань на визначення впливу зміни курсів на експорт та імпорт	Перевірка домашніх завдань	0,5

1	2	3	4		5	6	
		9	Ауд.	2	Лекція Тема 6. Валютний ринок і валютні системи	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо зміни курсів валют	Активна участь на практичному занятті
			СРС	5	Підготовка до занять	Виконання практичних завдань на визначення впливу зміни курсів на експорт та імпорт	Перевірка домашніх завдань
Змістовий модуль 2 Роль і місце кредиту у соціально-економічному просторі							68,5
Здатність до співпраці з фінансово-кредитними установами	Здатність характеризувати постулати класичної теорії грошей	10	Ауд.	2	Лекція Тема 7. Теорія грошей	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Семінарське заняття за темою "Існуючі теорії розвитку грошових відносин"	Активна участь на практичному занятті
			СРС	5	Підготовка до занять	Робота над темою "Теоретичні основи та перспективи розвитку грошових і валютних систем"	Перевірка домашніх завдань
	Здатність визначати межі кредиту на мікрорівні та макrorівнях	11	Ауд.	2	Лекція Тема 8. Сутність, функції та форми кредиту	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач по визначенню процентів за кредит". Поточна контрольна робота	Активна участь на занятті. Контрольна робота
			СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань
	Розуміти значення фінансових посередників	12	Ауд.	2	Лекція Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Семінарське заняття за темою "Аналіз сучасного стану фінансового ринку України"	Активна участь на занятті
			СРС	6	Підготовка до занять	Підготовка до семінару	Перевірка домашніх завдань
	Здатність складати графіки погашення кредиту, проводити нарахування відсотків	13	Ауд.	2	Лекція Тема 11. Комерційні банки	Активна участь на занятті	0,5
				2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач по визначенню процентів за кредит". Захист есе	Активна участь на занятті. Захист есе
			СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань
14		Ауд.	2	Лекція Тема 10. Центральний банк	Активна участь на занятті	0,5	
			2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач по визначенню облікової ставки". Колоквіум	Активна участь на занятті. Колоквіум	12,5
		СРС	6	Підготовка до занять	Виконання практичних завдань на формування резервів банку	Перевірка домашніх завдань	0,5

1	2	3	4		5	6	
Здатність порівнювати форми співробітництва з міжнародними організаціями	15	Ауд.	2	Лекція	Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи	Активна участь на занятті	0,5
			2	Практичне заняття	Виконання практичних та ситуаційних завдань	Активна участь на занятті	0,5
		СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,5
	16	СРС	2	Практичне заняття	Виконання практичних та ситуаційних завдань	Активна участь на занятті	0,5
			2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	–
	СЕСІЯ	17-20	Ауд.		Консультація перед іспитом	Вирішення практичних завдань на різні теми	Підсумковий контроль
				Іспит	Виконання завдань екзаменаційного білета		
СРС			12	Підготовка до іспиту	Повторення матеріалів змістових модулів		
Усього		150	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни			100	

Таблиця 12.3

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Год.	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей		
					Форми контролю	Макс. бал	
1	2	3	4		5	6	
Змістові модулі 1; 2						28,25	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг та модель грошового ринку							
Здатність визначати специфіку організації грошових відносин Здатність визначати ефективність процесу використання різних форм грошей; здатність визначати потрібну величину грошової маси	2	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Сутність і функції грошей	Активна участь на занятті	0,25
			2	Лекція	Тема 2. Грошовий обіг і грошова маса	Активна участь на занятті	0,25
	3	Ауд.	2	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття за темою "Ознайомлення з функціональними можливостями і особливостями "АБС"	Активна участь на занятті	0,25

Продовження табл. 12.3

1	2	3	4		5	6		
Здатність проводити порівняльну характеристику цінних паперів, що знаходяться в обігу в Україні	4	СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, визначення теоретичних основ та перспектив розвитку грошових відносин	-	-	
			2	Лекція	Тема 3. Грошовий ринок	Активна участь на занятті	0,25	
		Ауд.	2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань на визначення вартості цінних паперів	Активна участь на занятті	0,5	
					Семинар-дискусія з питання "Формування грошово-кредитної політики в сучасній Україні"			
	СРС	6	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою "Розвиток РЦБ в Україні"	Перевірка домашніх завдань	0,5		
		5	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Грошові системи	Активна участь на занятті	0,25
	2			Лабораторне заняття	Захист звіту за лабораторною роботою 1	Захист звіту	1,5	
	СРС		3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	-	-	
	Змістовий модуль 2. Принципи організації та моделі побудови валютних систем, грошово-кредитна політика на сучасному етапі							
	Здатність до управління грошовими потоками	6	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Інфляція та грошові реформи	Активна участь на занятті	0,25
2				Практичне заняття	Поточна контрольна робота	Контрольна робота	6	
СРС						Дискусія з питання "Особливості інфляційного процесу в Україні"	Активна участь на занятті	0,5
			6	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою "Характеристика інфляційних процесів в Україні"	Перевірка домашніх завдань	0,5	
7		Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Валютний ринок і валютні системи. Колоквіум	Фронтальні опитування	14	
			2	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття за темою "Формування бази даних клієнтів "АБС"	Активна участь на занятті	0,25	
		СРС	3	Підготовка до занять	Підготовка до колоквіуму	-	-	
8		Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Валютний ринок і валютні системи	Активна участь на занятті	0,25	
			2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо зміни курсів валют	Активна участь на практичному занятті	0,5	

1	2	3	4		5	6		
	9	CPC	6	Підготовка до занять	Вирішення практичних завдань	Перевірка домашніх завдань	0,5	
		Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика	Активна участь на занятті	0,25	
			2	Лабораторне заняття	Захист звіту за лабораторною роботою 2	Захист звіту	1,5	
		CPC	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	–	–	
Змістові модулі 3; 4						31,75		
Змістовий модуль 3. Роль і місце кредиту в соціально-економічному просторі								
Здатність до співпраці з фінансовими установами	Здатність досліджувати загальні передумови виникнення та чинники необхідності кредиту	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Теорія грошей	Активна участь на занятті	0,25
				2	Практичне заняття	Семинарське заняття за темою "Існуючі теорії розвитку грошей"	Активна участь на занятті	0,5
			CPC	6	Підготовка до занять	Робота над темою "Теоретичні основи та перспективи розвитку грошових і валютних систем"	Перевірка домашніх завдань	0,5
	Здатність класифікувати види кредитів в залежності від учасників кредитних відносин; визначати межі кредиту	11	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Сутність і функції кредиту	Активна участь на занятті	0,25
				2	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття за темою "Формування бази даних клієнтів "АБС"	Активна участь на занятті	0,25
			CPC	3	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою "Напрямки розвитку кейнсіансько-неокласичного синтезу в сучасних умовах"	–	–
			Ауд.	2	Лекція	Тема 11. Форми, види і роль кредиту	Активна участь на занятті	0,25
	Здатність розраховувати номінальні та реальні процентні ставки	13	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач з вибору оптимального варіанту кредитування фізичних та юридичних осіб"	Активна участь на занятті	0,5
				6	Підготовка до занять	Виконання завдань	Перевірка домашніх завдань	0,5
				2	Лекція	Тема 12. Теоретичні засади процента	Активна участь на занятті	0,25
			Ауд.	2	Лабораторне заняття	Захист звіту за лабораторною роботою 3	Захист звіту	1,5
				2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач по визначенню процентів за кредит. Простий і складний процент"	Активна участь на занятті	0,5

Закінчення табл. 12.3

1	2	3	4		5	6		
				Поточна контрольна робота	Письмова контрольна робота	7		
		СРС	6	Підготовка до занять	Перевірка домашніх завдань	0,5		
Змістовий модуль 4. Система фінансового посередництва на етапі глобалізації фінансових відносин								
Здатність до співпраці з фінансовими установами	Розуміти роль і значення фінансово-кредитних установ у розвитку економіки	14	Ауд.	2	Лекція	Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку	Активна участь на занятті	0,25
				2	Практичне заняття	Семінарське заняття за темою "Аналіз сучасного стану кредитного ринку України"	Активна участь на занятті	0,5
			СРС	6	Підготовка до занять	Підготовка до семінару	Перевірка домашніх завдань	0,5
	Здатність складати графіки погашення кредиту, проводити нарахування відсотків	15	Ауд.	2	Лекція	Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків. Колоквіум	Фронтальні опитування	14
				2	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття за темою "Пасивні операції банку"	Активна участь на занятті	0,25
				2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач по визначенню процентів за кредит. Простий і складний процент"	Активна участь на занятті	0,5
			СРС	6	Підготовка до занять	Виконання завдань на складання графіку погашення кредиту	Перевірка домашніх завдань	0,5
	16	Ауд.	2	Лекція	Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління	Активна участь на занятті	0,25	
			2	Лабораторне заняття	Захист звіту за лабораторною роботою 4	Захист звіту	1,5	
		Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач по визначенню облікової ставки та норми обов'язкового резервування"	Активна участь на занятті	0,5	
			СРС	6	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою 16 "Напрями співпраці України з міжнародними організаціями"	Перевірка домашніх завдань	0,25
	СЕСІЯ	18 - 20	Ауд.		Консультація перед іспитом	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
					Іспит	Виконання завдань екзаменаційного білета		
			СРС	14	Підготовка до іспиту	Повторення матеріалів змістовних модулів		
Усього	150	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни				100		

**Система оцінювання рівня сформованості
професійних компетентностей студентів
спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
зі скороченим терміном навчання**

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Год.	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей			
					Форми контролю	Макс. бал		
1	2	3	4		5	6		
Змістові модулі 1; 2						31		
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг та модель грошового ринку								
Здатність визначати специфіку організації грошових відносин	Здатність визначати ефективність процесу використання різних форм грошей; здатність визначати потрібну величину грошової маси	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Сутність і функції грошей	Активна участь на занятті	0,25
			2	Лекція	Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки	Активна участь на занятті	0,25	
		2	Ауд.	2	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття за темою "Ознайомлення з функціональними можливостями і особливостями "АБС"	Активна участь на занятті	0,25
			СРС	6	Підготовка до занять	Розв'язання практичних завдань щодо структури та динаміки грошових агрегатів. Обговорення теми "Структурні елементи грошового ринку та їх взаємозв'язок"	Активна участь на занятті	0,5
		3	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Грошовий ринок	Активна участь на занятті	0,25
			СРС	6	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою "Розвиток РЦБ в Україні"	Перевірка домашніх завдань	0,5
	Здатність визначати шляхи розвитку країни	4	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Грошові системи	Активна участь на занятті	0,25
				2	Лабораторне заняття	Захист звіту за лабораторною роботою 1	Захист звіту	1,5
			2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань. Контрольна робота	Експрес-контрольна робота	6,5	
			2	Лабораторне заняття	Захист звіту за лабораторною роботою 1	Захист звіту	1,5	

1	2	3	4		5	6			
		СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,5		
Змістовий модуль 2. Принципи організації та моделі побудови валютних систем, грошово-кредитна політика на сучасному етапі									
Здатність до управління грошовими потоками	Здатність проводити аналіз ситуації в економіці країни	СРС	5	2	Лекція	Тема 5. Інфляція і грошові реформи	Активна участь на занятті	0,25	
				2	Практичне заняття	Дискусія з питання "Особливості інфляційного процесу в Україні"	Активна участь на занятті	0,5	
				6	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою "Характеристика інфляційних процесів в Україні"	Перевірка домашніх завдань	0,5	
		Ауд.	6	2	Лекція	Тема 6. Валютний ринок і валютні системи	Активна участь на занятті	0,25	
				2	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття за темою "Формування бази даних клієнтів "АБС"	Активна участь на занятті	0,25	
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо зміни курсів валют	Активна участь на практичному занятті	0,5	
	СРС	7	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,5		
			Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Валютний ринок і валютні системи. Колоквіум	Письмова контрольна робота	12	
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо зміни курсів валют	Активна участь на практичному занятті	0,5	
	Здатність визначати та аналізувати зміни обсягу експорту та імпорту залежно від тенденцій зміни курсу валют; визначати особливості формування та реалізації грошово-кредитної політики в Україні	СРС	8	6	Підготовка до занять	Вирішення практичних завдань	Перевірка домашніх завдань	0,5	
				Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей і грошово-кредитна політика	Активна участь на занятті	0,25
					2	Лабораторне заняття	Захист звіту за лабораторною роботою 2	Захист звіту	1,5
		СРС	9	2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо зміни курсів валют	Активна участь на практичному занятті	0,5	
				6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,5	
				Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Теорія грошей	Активна участь на занятті	0,25
	2	Практичне заняття	Семінарське заняття за темою "Існуючі теорії розвитку грошей"		Активна участь на занятті	0,5			
	Здатність досліджувати загальні передумови виникнення кредиту	СРС	9	6	Підготовка до занять	Робота над темою "Теоретичні основи та перспективи розвитку грошових і валютних систем"	Перевірка домашніх завдань	0,5	

1	2	3	4		5	6		
Змістові модулі 3; 4						29		
Змістовий модуль 3. Роль і місце кредиту у соціально-економічному просторі								
Здатність до співпраці з фінансовими установами	Здатність класифікувати види кредитів в залежності від учасників кредитних відносин; визначати межі кредиту на мікро- та макрорівнях	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Сутність і функції кредиту	Активна участь на занятті	0,25
				2	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття за темою "Формування бази даних клієнтів "АБС"	Активна участь на занятті	0,25
				2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач з вибору оптимального варіанту кредитування фізичних та юридичних осіб"	Активна участь на занятті	0,5
		СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,5	
		11	Ауд.	2	Лекція	Тема 11. Форми, види і роль кредиту	Активна участь на занятті	0,25
				2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач з вибору оптимального варіанту кредитування фізичних та юридичних осіб"	Активна участь на занятті	0,5
				Поточна контрольна робота	Письмова контрольна робота	6		
	СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,5		
	Здатність розраховувати номінальні та реальні процентні ставки	12	Ауд.	2	Лекція	Тема 12. Теоретичні засади процента	Активна участь на занятті	0,25
				2	Лабораторне заняття	Захист звіту за лабораторною роботою 3	Захист звіту	1,5
				2	Практичне заняття	Практичне заняття "Розв'язання задач по визначенню процентів за кредит. Простий і складний процент"	Активна участь на занятті	0,5
			СРС	6	Підготовка до занять	Виконання завдань	Перевірка домашніх завдань	0,5
Розуміти значення фінансово-кредитних установ у розвитку економіки	13	Ауд.	2	Лекція	Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку	Активна участь на занятті	0,25	
			2	Практичне заняття	Семінарське заняття за темою "Аналіз сучасного стану кредитного ринку України"	Активна участь на занятті	0,5	
		СРС	6	Підготовка до занять	Підготовка до семінару	Перевірка домашніх завдань	0,5	

1	2	3	4		5	6	
Змістовий модуль 4. Система фінансового посередництва на етапі глобалізації фінансових відносин							
Здатність до співпраці з фінансовими установами	Здатність складати графіки погашення кредиту, проводити нарахування відсотків	14	Ауд.	2	Лекція Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків. Колоквіум	Фронтальні опитування	12,25
			Ауд.	2	Лабораторне заняття	Активна участь на занятті	0,25
			Ауд.	2	Практичне заняття	Активна участь на занятті	0,5
			СРС	6	Підготовка до занять	Перевірка домашніх завдань	0,5
		15	Ауд.	2	Лекція	Активна участь на занятті	0,25
			Ауд.	2	Практичне заняття	Активна участь на занятті	0,5
			СРС	9	Підготовка до занять	Перевірка домашніх завдань	0,5
	Здатність порівняння форм співробітництва з міжнародними організаціями	16	Ауд.	2	Лабораторне заняття	Захист звіту	1,5
			СРС	3	Підготовка до занять	–	–
	СЕСІЯ	18 - 20	Ауд.		Консультація перед іспитом	Підсумковий контроль	40
				Іспит	Виконання завдань екзаменаційного білета		
СРС			16	Підготовка до іспиту	Повторення матеріалів змістовних модулів		
Усього	180	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни				100	

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 12.5 – 12.8.

Таблиця 12.5

Розподіл балів за темами для спеціальності 051 "Економіка"

Поточне тестування та самостійна робота								Іспит	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
0,5	1,5	6,5	1,5	1,5	13	1	0,5		
Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4					
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16		
1,5	1,5	6,5	1,5	1,5	7,5	7,5	6,5		

Примітка. T1, T2 ... T16 – теми змістових модулів.

Таблиця 12.6

**Розподіл балів за темами для спеціальності
071 "Облік і оподаткування"**

Поточне тестування та самостійна робота												Іспит	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
7,5	1,5	1,5	4,5	13,5	3	1,5	5	1,5	4,5	13,5	2,5		

Примітка. T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Таблиця 12.7

**Розподіл балів за темами для спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування" зі скороченим
терміном навчання**

Поточне тестування та самостійна робота								Іспит	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
0,25	1	1,25	8,75	1,25	14,5	2,5	0,25		
Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4					
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16		
1,25	1,5	7,25	2,75	1,25	13,5	1,25	1,5		

Примітка. T1, T2 ... T16 – теми змістових модулів.

Таблиця 12.8

**Розподіл балів за темами для спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"**

Поточне тестування та самостійна робота								Іспит	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
0,25	0,5	1,25	1,75	7,25	15,5	1,5	0,25		
Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4					
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16		
1,25	0,5	1,25	9,75	1,25	15,25	2,25	0,25		

Примітка. T1, T2 ... T16 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 12.9 – 12.12.

Таблиця 12.9

Розподіл балів за тижнями для спеціальності 051 "Економіка"

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні та семінарські заняття	Презентація	Експрес-контрольна	Домашні завдання	Письмова контрольна робота	Колоквіум	Іспит	Усього
1			2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг і модель грошового ринку	Тема 1	1 тижд.	0,5	0,5	-	-	-	-	-	-	1
	Тема 2	2 тижд.	0,5	0,5	-	-	0,5	-	-	-	1,5
	Тема 3	3 тижд.	0,5	0,5	-	5	0,5	-	-	-	6,5
	Тема 4	4 тижд.	0,5	0,5	-	-	0,5	-	-	-	1,5

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 2. Принципи організації та моделі побудови валютних систем, грошово-кредитна політика на сучасному етапі	Тема 5	5 тижд.	0,5	0,5	–	–	0,5	–	–	–	1,5
	Тема 6	6 тижд.	0,25	0,5	–	–	0,5	–	12	–	13,25
	Тема 7	7 тижд.	0,25	0,25	–	–	0,5	–	–	–	1
	Тема 8	7 тижд.	–	0,25	–	–	–	–	–	–	0,25
Змістовий модуль 3. Роль і місце кредиту у соціально-економічному просторі	Тема 9	8 тижд.	0,5	0,5	–	–	0,5	–	–	–	1,5
	Тема 10	9 тижд.	0,5	0,5	–	–	0,5	–	–	–	1,5
	Тема 11	10 тижд.	0,5	0,5	–	–	0,5	5	–	–	6,5
	Тема 12	11 тижд.	0,5	0,5	–	–	0,5	–	–	–	1,5
Змістовий модуль 4 Система фінансового посередництва на етапі глобалізації фінансових відносин	Тема 13	12 тижд.	0,5	0,5	–	–	0,5	–	–	–	1,5
	Тема 14	13 тижд.	0,5	0,5	–	–	0,5	–	–	–	1,5
	Тема 15,16	14 тижд.	0,5	1	5	–	1	–	12	–	19,5
	Іспит	15 тижд.	–	–	–	–	–	–	–	40	40
Усього			6,5	7,5	5	5	7	5	24	40	100

**Розподіл балів за тижнями для спеціальності
071 "Облік і оподаткування"**

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні та семінарські заняття	Презентація	Експрес-контрольна	Домашні завдання	Письмова контрольна робота	Колоквіум	Іспит	Усього
Змістовий модуль 1 Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг та модель грошового ринку	Тема 1	1 тижд.	0,5	-	-	-	-	-	-	-	0,5
	Тема 1	2 тижд.	0,5	0,5	-	-	0,5	-	-	-	1,5
	Тема 2	3 тижд.	0,5	0,5	-	4	0,5	-	-	-	5,5
	Тема 2	4 тижд.	0,5	0,5	-	-	0,5	-	-	-	1,5
	Тема 3	5 тижд.	0,5	0,5	-	-	0,5	-	-	-	1,5
	Тема 4	6 тижд.	0,5	0,5	3	-	0,5	-	-	-	4,5
	Тема 5	7 тижд.	0,5	0,5	-	-	0,5	-	12	-	13,5
	Тема 6	8 тижд.	0,5	0,5	-	-	0,5	-	-	-	1,5
	Тема 6	9 тижд.	0,5	0,5	-	-	0,5	-	-	-	1,5
Змістовий модуль 2 Роль і місце кредиту у соціально-економічному просторі	Тема 7	10 тижд.	0,5	0,5	-	-	0,5	-	-	-	1,5
	Тема 8	11 тижд.	0,5	0,5	-	-	0,5	4	-	-	5,5
	Тема 9	12 тижд.	0,5	0,5	-	-	0,5	-	-	-	1,5
	Тема 10	13 тижд.	0,5	0,5	3	-	0,5	-	-	-	4,5
	Тема 11	14 тижд.	0,5	0,5	-	-	0,5	-	12	-	13,5
	Тема 12	15 тижд.	0,5	0,5	-	-	0,5	-	-	-	1,5
	Тема 12	16 тижд.	-	0,5	-	-	-	-	-	-	0,5
Іспит	17 тижд.	-	-	-	-	-	-	-	40	40	
Усього			7,5	7,5	6	4	7	4	24	40	100

**Розподіл балів за тижнями для спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
зі скороченим терміном навчання**

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні та семінарські заняття	Лабораторна робота	Експрес-контрольна	Домашні завдання	Письмова контрольна робота	Колоквіум	Іспит	Усього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1 Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг та модель грошового ринку	Тема 1	1 тижд.	0,25	-	-	-	-	-	-	-	0,25
	Тема 2	2 тижд.	0,25	0,5	0,25	-	-	-	-	-	1
	Тема 3	3 тижд.	0,25	0,5	-	-	0,5	-	-	-	1,25
	Тема 4	4 тижд.	0,25	0,5	1,5	-	0,5	6	-	-	8,75
Змістовий модуль 2 Принципи організації та моделі побудови валютних систем, грошово-кредитна політика на сучасному етапі	Тема 5	5 тижд.	0,25	0,5	-	-	0,5	-	-	-	1,25
	Тема 6	6 тижд.	0,25	0,5	0,25	-	0,5	-	-	-	1,5
	Тема 6	7 тижд.	-	0,5	-	-	0,5	-	12	-	13
	Тема 7,8	8 тижд.	0,25	0,5	1,5	-	0,5	-	-	-	2,75
Змістовий модуль 3 Роль і місце кредиту в соціально-економічному просторі	Тема 9	9 тижд.	0,25	0,5	-	-	0,5	-	-	-	1,25
	Тема 10	10 тижд.	0,25	0,5	0,25	-	0,5	-	-	-	1,5
	Тема 11	11 тижд.	0,25	0,5	-	6	0,5	-	-	-	7,25
	Тема 12	12 тижд.	0,25	0,5	1,5	-	0,5	-	-	-	2,75

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 4 Система фінансово-го посередництва на етапі глобалізації фінансових відносин	Тема 13	13 тижд.	0,25	0,5	–	–	0,5	–	–	–	1,25
	Тема 14	14 тижд.	0,25	0,5	0,25	–	0,5		12	–	13,5
	Тема 15	15 тижд.	0,25	0,5	–	–	0,5	–	–	–	1,25
	Тема 16	16 тижд.	–	–	1,5	–	–	–	–	–	1,5
	Іспит	17 тижд.	–	–	–	–	–	–	–	40	40
Усього			3,5	7	7	6	6,5	6	24	40	100

Таблиця 12.12

**Розподіл балів за тижнями для спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"**

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні та семінарські заняття	Лабораторна робота	Експрес-контрольна	Домашні завдання	Письмова контрольна робота	Колоквіум	Іспит	Усього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1 Теоретичні основи виникнення грошей, грошовий обіг та модель грошового ринку	Тема 1	2 тижд.	0,25	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	Тема 2	3 тижд.	0,25	–	0,25	–	–	–	–	–	0,5
	Тема 3	4 тижд.	0,25	0,5	–	–	0,5	–	–	–	1,25
	Тема 4	5 тижд.	0,25	–	1,25	–	–	–	–	–	1,5
Змістовий модуль 2 Принципи організації та моделі побудови валютних систем, грошово-кредитна політика на сучасному етапі	Тема 5	6 тижд.	0,25	0,5	–	–	0,5	6	–	–	7,25
	Тема 6	7 тижд.	–	–	0,25	–	–	–	14	–	14,25
	Тема 6	8 тижд.	0,25	0,5	–	–	0,5	–	–	–	1,25
	Тема 7,8	9 тижд.	0,25	–	1,5	–	–	–	–	–	1,75

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 3 Роль і місце кредиту в соціально- економічному просторі	Тема 9	10 тижд.	0,25	0,5	–	–	0,5	–	–	–	1,25
	Тема 10	11 тижд.	0,25	–	0,25	–	–	–	–	–	0,5
	Тема 11	12 тижд.	0,25	0,5	–	–	0,5	–	–	–	1,25
	Тема 12	13 тижд.	0,25	0,5	1,5	7	0,5	–	–	–	9,75
Змістовий модуль 4 Система фінансово- го посередництва на етапі глобалізації фінансових відносин	Тема 13	14 тижд.	0,25	0,5	–	–	0,5	–	–	–	1,25
	Тема 14	15 тижд.		0,5	0,25	–	0,5	–	14	–	15,25
	Тема 15	16 тижд.	0,25	0,5	1,5	–	–	–	–	–	2,25
	Тема 16	16 тижд.	–	–	–	–	0,5	–	–	–	0,5
	Іспит	17 тижд.	–	–	–	–	–	–	–	40	40
Усього			3,25	4,5	6,75	7	4,5	6	28	40	100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С.Кузнеця (табл. 12.13).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 12.13

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
1	2	3	4
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		

1	2	3	4
35 – 59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
0 – 34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

13. Рекомендована література

13.1. Основна

1. Колесніченко В. Ф. Гроші та кредит. навч. посіб. у схемах і таблицях / В. Ф. Колесніченко, О. І. Омельченко. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2008. – 160 с.
2. Колесніченко В. Ф. Гроші та кредит: навч. посіб. / В. Ф. Колесніченко. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2007. – 432 с.
3. Колесніченко В. Ф. Гроші та кредит: підручник / В. Ф. Колесніченко, О. М. Колодізев. – Київ : Знання, 2010. – 615 с.
4. Колодізев О. М. Мультимедійне інтерактивне електронне видання комбінованого користування "Гроші та кредит" / О. М. Колодізев, В. Ф. Тищенко, О. І. Омельченко. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2014.
5. Практикум з навчальної дисципліни "гроші та кредит". навч.-практ. посіб. / В. Ф. Колесніченко, О. І. Омельченко, С. В. Добринь. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2009. – 136 с.

13.2. Додаткова

6. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: підручник. – 2-ге вид., перероб. й доп. / С. Я. Боринець. – Київ : Т-во "Знання"; КОО, 1999. – 308 с.
7. Гроші та кредит: підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз та ін. ; за ред. М. І. Савлука. – Київ : КНЕУ, 2006. – 744 с.
8. Колодізев О. М. Гроші та кредит : навч. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / О. М. Колодізев, О. Р. Яременко. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 156 с.
9. Колодізев О. М. Гроші та кредит: конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей напрямку підготовки 0501 "Економіка і підприємства"

усіх форм навчання / О. М. Колодізев, О. Р. Яременко. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2004. – 116 с.

10. Мороз А. М. Банківські операції: підручник. – 2-ге вид., випр. і доп. / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна; [за ред. докт. екон. наук, проф. А. М. Мороза]. – Київ : КНЕУ, 2002. – 476 с.

11. Яременко О. Р. Гроші та кредит: конспект лекцій / О. Р. Яременко. – Харків : Вид. ХНЭУ, 2008. – 240 с.

13.3. Інформаційні ресурси

12. Закон України "Про банки і банківську діяльність" № 212-III від 07.12.2000 р., із змінами, внесеними 18.09.2012 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

13. Закон України "Про національний банк України" № 679-XIV від 20.05.1999 р., із змінами, внесеними 18.09.2012 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

14. Офіційний сайт Асоціації українських банків. – Режим доступу : <http://aub.org.ua/>.

15. Офіційний сайт Державного комітету статистики. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

16. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

13.4. Методичне забезпечення

17. Колесніченко В. Ф. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни "Гроші та кредит" для студентів спеціалізації "Банківська справа" всіх форм навчання / В. Ф. Колесніченко, О. М. Колодізев. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2008. – 84 с.

18. Колесніченко В. Ф. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт в автоматизованій банківській системі "Віртуальний банк" з навчальної дисципліни "Гроші та кредит" для студентів напряму підготовки "Фінанси і кредит" / В. Ф. Колесніченко, О. І. Омельченко. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2011. – 44 с.

19. Яременко О. Р. Методичні рекомендації до семінарських занять з навчальної дисципліни "Гроші та кредит" для студентів спеціальності 6.050.1000 "Банківської справи" денної форми навчання / О. Р. Яременко. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2006. – 24 с.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Гроші та кредит" за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Сутність і функції грошей					
Здатність визначати ефективність процесу використання різних форм грошей на окремих етапах розвитку країни	Мати уявлення про особливості первісного ладу, зародження державності, формування товарних відносин у суспільстві	Знати сутність понятійного апарату за темою; знати особливості шляхів визначення мінової вартості грошей та зміни рівня цін на товари та послуги	Уміти проводити аналіз грошей, як товару особливого роду, за допомогою портфельного підходу на основі класифікацій функцій грошей та їх функціонування залежно від конкретних умов	Встановлення комунікативного контакту з різними типами суб'єктів грошових відносин; здатність формувати пропозиції щодо розвитку грошових відносин	Здатність до подальшого навчання; відповідальність за якість сформованих рекомендацій
Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки					
Здатність визначати потрібну величину грошової маси для забезпечення повноцінного обігу товарів та послуг	Поняття та особливості видів грошей; розуміння принципів товарних відносин	Знати сутність та особливості організації та проведення готівкових та безготівкових розрахунків; знати сутність та складові елементи грошових агрегатів та показників діяльності центрального банку	Уміти проводити розрахунки величини та динаміки грошових агрегатів; уміти визначати потрібну величину грошової маси для забезпечення повноцінного обігу товарів та послуг	Донесення інформації про особливості, переваги та недоліки використання різних видів платіжних засобів	Здатність до подальшого навчання; відповідальність за якість оформлення безготівкових платіжних документів

Продовження додатка А
Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Грошовий ринок					
Здатність проводити порівняльну характеристику цінних паперів, що знаходяться в обігу в Україні	Поняття та види грошей, особливості товаро-обмінних операцій; різновиди суб'єктів господарювання	Знати сутність й особливості функціонування грошового ринку та його структурних елементів	Уміти відрізнати та вірно класифікувати цінні папери, що обертаються на українському ринку цінних паперів, за групами	Встановлення комунікативного контакту з різними типами суб'єктів грошового ринку	Відповідальність за якість наданих розрахунків та пропозицій
Тема 4. Грошові системи					
Здатність визначати напрями розвитку країни шляхом розробки механізмів впливу на грошову систему	Поняття грошей та грошових агрегатів; знання історії розвитку країн та їх економічних систем	Знати особливості розвитку та функціонування грошових систем на різних етапах розвитку суспільства	Уміти визначати структурні складові грошової системи держави та аналізувати особливості їх застосування на мікро- та макрорівні	Донесення інформації про особливості, переваги та недоліки використання різних заходів регулювання грошової системи	Здатність до подальшого навчання і самовдосконалення
Тема 5. Інфляція і грошові реформи					
Здатність проводити аналіз ситуації в економіці країни та уміти встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між вартістю, кількістю та швидкістю грошей	Поняття грошей, розуміння особливостей обігу грошей та впливу швидкості та кількості грошей на інші економічні категорії	Знати відмінності в процедурах розрахунку різноманітних індексів цін з метою встановлення тенденцій інфляційних процесів	Уміти визначати та аналізувати зміну індексу інфляції, рівня цін, враховуючи фактор часу	Здатність формувати заходи щодо нівелювання наслідків інфляції	Відповідальність за якість наданих рекомендацій

Продовження додатка А
Продовження табл. А.1

83

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Валютний ринок і валютні системи					
Здатність визначати та аналізувати зміни обсягу експорту та імпорту залежно від тенденцій зміни курсу валют	Принципи функціонування країни, поняття балансу, бюджету, експорту та імпорту	Знати сутність валютних операцій та особливості валютних відносин	Уміти формувати пропозиції щодо розвитку валютних відносин	Встановлення комунікативного контакту з різними типами суб'єктів валютного ринку	Здатність до подальшого самостійного навчання
Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика					
Здатність визначати та характеризувати особливості формування та реалізації грошово-кредитної політики в Україні	Поняття грошей, грошового обігу; розуміння ролі держави в роботі економіки	Знати сутність та особливості процесу формування попиту та пропозиції грошей	Уміти класифікувати цілі грошово-кредитної політики в залежності від методів регулювання грошового обігу	Здатність формувати пропозиції щодо застосування різних типів грошово-кредитної політики	Здатність до подальшого самонавчання та навчання інших осіб
Тема 8. Роль грошей у ринковій економіці					
Здатність оцінювати специфіку функціонування грошей на етапі становлення ринкових відносин та їх подальшого розвитку	Сутність грошей, грошового обігу, грошової маси	Розуміти проблемні аспекти та перспективи розвитку національної та світової економічних систем	Уміти аналізувати особливості застосування монетарних інструментів регулювання економіки на мікро- та макрорівні	Здатність формувати пропозиції щодо розвитку грошових відносин держави та світу	Відповідальність за розроблені рекомендації з урахуванням причинно-наслідкового зв'язку між подіями та явищами
Тема 9. Теорія грошей					
Здатність характеризувати основні постулати	Сутність грошей, грошових систем; мати знання	Розуміти сутність основних положень теорії грошей	Уміти впроваджувати досягнення сучасного монетаризму в процесі	Донесення інформації про особливості	Відповідальність за сформовані пропозиції щодо

1	2	3	4	5	6
класичної кількісної теорії грошей	з політекономії		регулювання грошових відносин	впровадження інструментів різних концепцій грошей у процес регулювання економіки	розвитку грошових відносин
Тема 10. Сутність і функції кредиту					
Здатність досліджувати загальні передумови виникнення та економічні чинники необхідності кредиту	Поняття грошей, розуміти зв'язок грошей та розвитку виробництва	Знати загальні передумови виникнення та економічні чинники необхідності кредиту	Уміти проводити порівняльну характеристику теорій кредиту та визначати їх особливі риси	Встановлення комунікативного контакту з різними типами суб'єктів кредитних відносин	Відповідальність за якість наданих розрахунків та пропозицій
Тема 11. Форми, види і роль кредиту					
Здатність класифікувати види кредитів в залежності від учасників кредитних відносин	Поняття грошей та їх видів, кредиту; розуміння необхідності виникнення кредиту	Знати сутність та особливості різновидів кредиту	Уміти проводити порівняльну характеристику використання різних форм кредиту, виявляти їх переваги та недоліки	Донесення інформації про особливості, переваги та недоліки використання кредиту	Відповідальність за сформовані пропозиції з урахуванням можливих наслідків їх реалізації
Тема 12. Теоретичні засади процента					
Здатність розраховувати номінальні та реальні процентні ставки, простий та складний процент	Поняття кредиту, вартості; вміння знаходити частку від числа, мати знання з фінансової математики	Розуміти сутність позичкового відсотка та лихварського капіталу	Уміти розраховувати номінальні та реальні процентні ставки	Здатність приймати рішення щодо здійснення вкладень та позичок	Здатність до подальшого навчання

Закінчення додатка А
Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку					
Розуміти роль і значення фінансово-кредитних установ	Поняття фінансового ринку, інструментів фінансового ринку	Розуміти зв'язок відсоткових ставок за кредитами та депозитами з темпами інфляції	Уміти проводити аналіз ефективності діяльності банківських установ за певні періоди	Встановлення комунікативного контакту з різними типами кредитних відносин	Здатність до самовдосконалення
Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків					
Здатність скласти графіки погашення кредиту	Поняття та види посередників, сутність та особливості функціонування грошового ринку	Розуміти сутність та складові елементи операцій банку	Уміти досліджувати економічне призначення банківських установ та здійснювати їх класифікацію	Здатність доводити власні висновки фахівцям та нефахівцям банківської сфери	Відповідальність за якість проведених розрахунків та зроблених висновків
Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління					
Здатність оцінювати стан банку згідно виконання економічних нормативів	Поняття та види посередників, сутність та особливості функціонування грошового ринку	Знати шляхи регулювання центральним банком діяльності інших банків та розуміти їх особливості	Здатність проводити комплексний аналіз діяльності банківських установ по відповідним показникам	Здатність формувати оптимальні для банку та його клієнтів кредитні та депозитні договори	Здатність до подальшого розвитку та навчання інших осіб
Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною					
Здатність проводити порівняльний аналіз форм співробітництва міжнародних фінансово-кредитних організацій	Мати уявлення про тенденції на світовій арені, знання з географії та всесвітньої історії	Знати сутність та особливості роботи міжнародних та регіональних валютно-кредитних установ	Уміти виявляти переваги та недоліки при використанні різних форм міжнародного співробітництва	Здатність формувати пропозиції щодо розвитку міжнародного співробітництва	Відповідальність за прийняття рішень з урахуванням логічного зв'язку між подіями

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	8
3. Програма навчальної дисципліни	12
4. Структура навчальної дисципліни.....	17
5. Теми семінарських занять	23
6. Теми практичних занять	26
6.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	30
7. Теми лабораторних занять.....	33
8. Самостійна робота.....	34
8.1. Індивідуальні завдання	41
8.2. Контрольні запитання для самодіагностики	43
9. Індивідуально-консультативна робота	47
10. Методи навчання	47
11. Методи контролю	50
12. Розподіл балів, які отримують студенти	56
13. Рекомендована література.....	79
13.1. Основна	79
13.2. Додаткова	79
13.3. Інформаційні ресурси.....	80
13.4. Методичне забезпечення	80
Додатки.....	81

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ГРОШІ ТА КРЕДИТ

**Робоча програма
для студентів спеціальностей
051 "Економіка", 071 "Облік і оподаткування",
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Колодізєв Олег Миколайович**
Омельченко Оксана Ігорівна
Яременко Оксана Романівна

Відповідальний за видання *О. М. Колодізєв*

Редактор *К. Л. Бикова*

Коректор *Т. А. Маркова*

План 2017 р. Поз. № 45 ЕВ. Обсяг 87 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

---

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*